

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZGOLJ ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE. NJEGOVE VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

APRIL 2018

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

---

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 10. 5. 2018

Končna redakcija: 9. 5. 2018

Pripravili: Ilinka Todorovski in Anja Nab Huš

Delovodnik, statistika: Ana Jarc

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za april 2018

Aprilski odzivi so bili razpršeni po tematikah in programih. Med vsebinskimi je bilo nekaj več pritožb nasprotnikov obveznega cepljenja glede poročanja o tej tematici v različnih radijskih in televizijskih oddajah. Več pohval je bilo namenjenih TV-oddaji Spomini.

V povezavi s storitvami RTV Slovenija so izstopali odzivi na uvedbo obvezne registracije za brskanje po RTV 4D, več je bilo vprašanj o postopku in protestov zaradi – po mnenju uporabnikov – oteženega dostopanja do spletnega arhiva. Glede slednjega je varuhinja napisala priporočilo vodstvu, naj premisli o uvedbi dežurne službe za tehnično podporo spletnim uporabnikom.

Varuhinja je napisala tudi mnenje in priporočilo v zadevi Hidak/Mostovi o madžarskih volitvah ter priporočilo glede kulture dialoga in neprimerne govora v komentarjih na spletnem mestu rtvslo.si.

V okviru varuhinjine pobude za poenotenje jezikovnih smernic je potekalo dobro obiskano strokovno predavanje o naslavljanju v programih RTV Slovenija.

Na srečanju predstavnikov uredništev in TV-produkcije je bil sestavljen nabor ukrepov za odpravo motečega križanja govora in glasbe v televizijskih programih.

Metodološka pojasnila Od 1. januarja 2017 se pri vodenju dnevnika odzivov upošteva dejanska organizacija RTV Slovenija (programsko-produkcijske enote, organizacijske enote, uredniško-produkcijske enote, vodstvo, programski svet itd.). V poročilu se gledalce, poslušalce, bralce in druge uporabnike RTV podpisuje z začetnicami, razen v primerih uradnih dopisov. V statistiko odzivov se všttevajo vsi pisni ali ustni odzivi, zabeleženi v delovodniku, medtem ko je v mesečnem poročilu objavljen izbor. Od 1. januarja 2018 se v statistiki ločeno vodi seznam zavrženih pritožb.

KAZALO

TELEVIZIJA SLOVENIJA	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM.....	4
Ignoriranje protesta proti cepljenju?	4
So prejemniki socialne pomoči lenuhi?	4
Katere objave na FB deli Tarča?	5
Neprevedeni izjavi	5
(Ne)uravnoteženo pred volitvami?	6
Obraz politika posnet neprimerno?	6
Napačna informacija	6
Čestitke ob Dnevnikovem jubileju	7
Poročanje o madžarskih volitvah I.	7
Poročanje z Bližnjega vzhoda.....	7
Satirično oko in napačen naziv	9
TV SLO3: ponovitve in zatipki	9
Spregledano žegnanje motorjev	9
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	10
Spomini, oddaja z Zoro Konjajev.....	10
Neznana Slovenija- Razgledi s stolpov	10
Dobre oddaje, a prepozno!	12
Kam so šli zahtevni žanri?	12
Oddaja Pričevalci in splet.....	13
Ponovitve nadaljevanj.....	13
III. ŠPORTNI PROGRAM	14
Nezadovoljni navijači	14
Raznolikost športov	14
Komentiranje hokeja	14
Hočemo motošporte!	15
IV. PROGRAM PLUS	15
Pohvaljen Televizijski klub	15
Neodzivnost uredništva oddaje Dobro jutro?.....	16
Porota o cepljenju.....	16
Izbira gosta v oddaji Halo TV.....	17
V. SPLOŠNO	18
Predlogi za programske vsebine in prošnje za posredovanje	18
RADIO SLOVENIJA	19
I. RADIO PRVI	19
Poročanje o madžarskih volitvah II.	19
Voditeljski vložek o semenski banki.....	20
II. VAL 202	20
O cepljenju v Frekvenci X.....	20
Ukinitvev jazzovske oddaje.....	21
Jezik glasbenih besedil	22
III. OSTALO	22
Pomenovanje oddaj v podcastih.....	22
REGIONALNI CENTER MARIBOR, Studio za madžarski program v Lendavi	22

Hidak/Mostovi o madžarskih volitvah	22
MMC.....	23
I. VSEBINA	23
Komentiranje na spletnem mestu rtvslo.si	23
Nogometni članek na MMC	23
Nekritično o drogah?	24
Temperatura tal in teletekst	25
Najbolj komentirani članki	25
Naslov članka o priznanju Palestine.....	25
Sovražni govor, pritlehnosti ... prelaganje odgovornosti?	25
II. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE.....	27
RTV 4D in registracija	27
Išče in ne najde .... S-prehodi	28
RTV SLOVENIJA.....	28
I. PRILAGOJENI PROGRAM	28
Manjkajoči podnapisi za naglušne	28
Zvočni zapis dokumentarnega filma – zahvala	29
II. JEZIKOVNA KULTURA	29
Klor ali klorin, CO2 ali CO2	29
Carigrad ali Istanbul	30
III. TEHNIČNE ZADEVE	30
Kaj lahko gledam brez operaterjev?	30
Križanje glasbe in govora	30
IV. VARUHINJA	31
Predstavljanje letnega poročila	31
Jezikovne smernice in predavanje jezikoslovcev	31
Lažne novice, posvet.....	31
O pravicah gledalcev in poslušalcev v poročilu Varuha človekovih pravic.....	32
V. OSTALO	32
Referendumska kampanja	32
Korespondenca o uporabi kemičnega orožja	32
VI. RTV SPLOŠNO	33
Trditve o »najdražji javni hiši v Evropi«	33
Pretiravanje med velikonočnimi prazniki?.....	34
PRILOGE	36
Priloga 1: Hidak/Mostovi o madžarskih volitvah	36
Priloga 2: Tikanje in vikanje v programih RTV Slovenija (jezikovna smernica)	40
Priloga 3: Varuhinjin prispevek za skupno sejo PS RTV in NSK, 9. aprila	42
STATISTIKA ODZIVOV	43

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Ignoriranje protesta proti cepljenju?

Več gledalcev je pisalo zaradi domnevnega ignoriranja protesta proti sprejetju novele zakona o nalezljivih boleznih v dnevnoinformativnih oddajah 16. aprila.

»Zanima me zakaj RTV ignorira protestni shod ljudi ki so za svobodo odločanja o cepljenju? Kako je mogoče da zadeva niti z besedo ni bila omenjena v informativni oddaji danes zvečer? Ogromno je ljudi ki se zaradi služb protesta niso mogli udeležiti. In potem zadeve niti pogledati na TV.« **(A. V.)**

»Ker sem bila udeležanka protesta, me zanima, kako je mogoče, da vaš medij ni poročal o tem dogodku? In kako je mogoče, da že nekaj časa vlada popolna medijska blokada, ko gre za glas tistih, ki smo proti sprejetju te novele? Kaj ne gre tu za kršenje vaših poklicnih meril in načel novinarske etike? Prosim vas, da mi pojasnite razloge za to medijsko blokado.« **(A. K.)**

»Bilo je 2000 protestnikov . Vaša hiša v dnevniku ni niti sekunde namenila tem ljudem. Morda pa ne veste, da tudi ti ljudje plačujejo TV naročnino in so vaši gledalci ali pa ne več.« **(M. V.)**

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija:

»Naj poudarim, da nikakor ni šlo za namerno ignoriranje dogodka, temveč dejstvo, da se je v času protesta zgodilo več dnevnih dogodkov, tako da žal za omenjeni protest nismo uspeli zagotoviti snemalne ekipe. Ko se istočasno dogaja več različnih in pomembnih zadev, moramo sprejeti uredniške odločitve, kaj je nujno pokriti in kaj lahko počaka. Vsekakor pa bomo pozorni, da bomo aktivnosti in stališča protestnikov vključevali v naše oddaje.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Članek o dogodku je bil objavljen na spletni strani rtvslo.si. Najdete ga na sledeči povezavi: <https://www.rtv slo.si/zdravje/novice/protest-proti-zakonu-ki-bi-prepovedal-vpis-necepljenih-otrok-v-javne-vrtce/452120>. Prav tako so o dogodku poročali v informativni oddaji Radia Slovenija Dogodki in odmevi. Oddaji lahko prisluhnete na sledeči povezavi: <http://4d.rtv slo.si/arhiv/dogodki-in-odmevi/174532977>«

So prejemniki socialne pomoči lenuhi?

Gledalka **Z. B.** se je telefonsko pritožila nad prispevkom ob spreminjanju višine socialne pomoči v Dnevniku, 18. 4., saj meni, da je prispevek tematiko prikazal enostransko. Zmotila jo je izjava sogovornika, ki prejema minimalno plačo, ki je po njenem mnenju prejemnike socialne pomoči prikazal kot lene.

Odgovor urednice Dnevnik, **Brigite Jeretine**:

»Kolegica Tadeja Anžlovar je prispevek o socialnih pomočeh poleg hišnika, ki dela za minimalno plačo in je opozoril na manjšanje razlike med socialno pomočjo in minimalno plačo, začela z izjavo poslanca Levice, da je socialna pomoč ustavna pravica in ne miloščina, ki bi bila odvisna od dobre volje vsakokratne vlade in ministrice Kopač Mrakove, ki je opozorila na manjšanje razlike med plačo in pomočjo. Drži, da je bila hišnikova izjava zelo ostra. Dobesedni prepis: »Pejte v najbližji bife. 50 procentov na socialni sedijo pa pijejo kavo. Jaz kavo težko spijem, saj si privoščim, ne, da ne, ampak si zaslužim. Tolk me jezi, da vam sploh ne morem povedat. Tolk sem jezen zaradi tega, ker po mojem mnenju na napačni strani dvigujejo. Še večjo lenobo bomo podpiral, še manj jih bo delal.«

Hišnik nikakor ni trdil, da so vsi prejemniki socialnih pomoči lenobe. To, da se z višanjem socialne pomoči manjša razlika z minimalno plačo pa je dejstvo. In prav to, smo želeli v prispevku poudariti, ter dati priložnost, da pove svoje mnenje tudi delavec na minimalni plači. V naši oddajah imamo zagotovo veliko več izjav prejemnikov socialne pomoči, kar je, da ne bo pomote, seveda prav. Namen prispevka torej ni bil soočenje mnenj prejemnika socialne pomoči in prejemnika minimalne plače oziroma podpihovanje nestrpnost med dvema družbenima skupinama.«

Odgovorna urednica Informativnega programa **Manica J. Ambrožič** je dodala, da »smo v zadnjih dneh o razpravi o dvigu socialne pomoči redno in temeljito poročali v številnih oddajah in tematiko osvetlili s številnih zornih kotov.«

Katere objave na FB deli Tarča?

Gledalec **J. Č.** je posredoval zgražanje tretje osebe nad objavo na Facebookovi strani oddaje Tarča 19. aprila. Ta dan so v oddaji gostovali prvaki političnih strank. FB stran Tarče je delila FB objavo stranke SDS z napovedjo sodelovanja Janeza Janše.

»Poglej kaj je objavila oddaja Tarča na Facebooku. Saj ne more biti res. In to naj bi bila neodvisna, javna Rtv?«

Iz odgovora **varuhinje:**

»Če ste bili na FB strani Tarče, ste zagotovo opazili, da je uredništvo na tej strani delilo tudi objave o gostovanju drugih strankarskih prvakov v tej oddaji.

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Manica J. Ambrožič** je posredovala pojasnilo uredništva Tarče, po kakšnih merilih se odločajo za delitev objav: »Princip je za vsako oddajo in za vse enak: na Facebooku delijo vse tiste objave, ki napovedujejo udeležbo v oddaji in jih FB izpostavi, da oddajo »omenijo«, torej označijo z znakom @tarca.«

Menim, da je vaša pritožba neupravičena, pojasnilo uredništva pa ustrezno.«

Neprevedeni izjavi

Gledalec **V. O.** je opozoril na nerazumljivo izjavo v reportaži o stavki v Luku Koper v Dnevniku 24. aprila; po njegovem mnenju bi morala biti prevedena.

»Oseba, ki je komentirala dogajanje je pogovor tekkel v tujem jeziku. Menim, da je potrebno zaradi razumevanja takšnih komentarjev dodati podnapise.«

Odgovorna urednica Informativnega programa na TV Slovenija **Manica J. Ambrožič:**

»V omenjeni izjavi se je sogovornik trudil govoriti slovensko, bil je je razumljiv in v takih primerih se ne odločamo za prevajanje.«

Gledalko **A. S.** je zmotila neprevedena izjava v angleščini v Prvem dnevniku 24. aprila.

»Včasih se zgodi, da v poročilih na televiziji prispevki v tujem jeziku niso podnaslovljeni, za kar se voditelji sicer opravičijo, a vsebine tudi sami ne prevedejo oz. ne pojasnijo, o čem je bilo govora. Tak primer je bil danes v prvem dnevniku v prispevku o napadu v Torontu. V čem je smisel predvajanja takega prispevka? V omenjenem primeru je šlo za angleščino, ki jo razume veliko ljudi, a zagotovo vsi, ki gledamo poročila, ne razumemo vseh jezikov.«

Odgovor odgovorne urednice **Manice J. Ambrožič:**

»O napaki smo se uredniki pogovarjali že med včerajšnjo oddajo. Do napake je prišlo zaradi hitenja in časovne stiske pri nalaganju prevoda. Izjava, ki je sledila prispevku iz Toronta, je namreč prišla v našo hišo

zelo pozno, v naglici pred oddajo pa so prevod izjave hrvaškega premiera kolegi, zadolženi za prevode, napačno shranili v predal za prevode izjav prispevka iz Toronta. Gledalci so tako med prispevkom videli nekaj napačnih prevodov. Po prispevku se je voditeljica gledalcem opravičila, za napako se opravičujem tudi kot odgovorna urednica Informativnega programa TVS.«

Gledalka se je zahvalila za odgovor in dodala:

»Če se malo pošalim, od daleč je videti, da zna biti pri vas v vsej tej naglici prav zabavno. A verjamem, da v takih situacijah nikomur od vpletenih ni do smeha.

Tudi opravičila nisem pričakovala in upam, da mojega sporočila niste razumeli kot pritožbo še ene tečnobe, ki nima boljšega dela kot dlakocepiti pred televizorjem. Če je bilo razumeti tako, se moram tudi sama opravičiti. Želela sem pojasnilo, ki bi mi pomagalo razumeti, kako pride do takih primerov.«

(Ne)uravnoteženo pred volitvami?

Več gledalcev je spraševalo, kako bo RTV Slovenija poročala o pripravah na junijske predčasne parlamentarne volitve, izražali so dvom o nepristranskosti in uravnoteženosti, zlasti glede obravnave neparlamentarnih strank.

»A je to v skladu z zakonodajo (parlamentarne stranke) o volilni kampaniji, da udeležence razvrščate po kvazi anketah?!? In je med parlamentarnimi udeležena tudi Lista Marjana Šarca.« (R. R. T. o Tarči 19. aprila)

»Ali bo RTV glede tega spremenila čas namenjen strankam v obdobju pred volitvami?« (F. R.)

Varuhinja je gledalcem pojasnjevala razliko med obdobjem pred začetkom volilne kampanje in v času uradne volilne kampanje ter jih seznanila, da posebna zakonska določila in pravila RTV Slovenija veljajo med 7. majem in 1. junijem 2018.

Obraz politika posnet neprimerno?

Gledalec **J. L.** je opozoril na posnetek ene izmed izjav vodje stranke SDS v prispevku v oddaji Dnevnik, 20. aprila.

»Ne vem ali je imel kameraman slab dan ali kaj - slika čisto od blizu - rezan obraz itd - izjava vodije opozicije o seji ustavne komisije. Takšen prispevek bi v eter spravila TV postaja, ki je začela delati pred par dnevi ne pa RTV.«

Odgovorna urednica Informativnega programa na TV Slovenija, **Manica J. Ambrožič**:

»Gledalcu se zahvaljujem za opozorilo. Izjave Janeza Janše, Dominike Švarc Pipan in Milana Brgleza je ob koncu zasedanja ustavne komisije v petek, 13. aprila snemal eden naših najboljših in najbolj izkušenih snemalcev. Izjava gospoda Janše je bila nekoliko daljša in v tem času je zaradi dinamike montaže snemalec kader spremenil 5-krat. Eden od teh kadrov je bil bližnji. V prispevku smo nato objavili štiri izjave gospoda Janše, dve izjavi gospe Švarc Pipan in eno izjavo gospoda Brgleza. Novinarko in snemalca sem seznanila z mnenjem našega gledalca, ki ga je bližnji posnetek zmotil.«

Napačna informacija

Gledalka **D. Č.** je opozorila na napako v prispevku v Poročilih ob 17.00, 11. 4. 2018.

»V prispevku v zvezi z razpisom zavoda za zaposlovanje ste v sredo, 11. 4. 2018, objavili, da gre za subvencije nezaposlenim nad 55 let starosti, zunaj pa je razpis zavoda za zaposlovanje, da gre za osebe nad 58 let.«

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija:

»Napaka se je pripetila novinarju. Ni bila namerna – podoben razpis je bil objavljen lani oktobra in takrat je bila starostna omejitev 55 let. Kolega je dobil neuradne informacije, da bo šlo za tak razpis, kot je bil objavljen lani.

Za napako se kot odgovorna urednica Informativnega programa TVS opravičujem.«

Čestitke ob Dnevnikovem jubileju

Gledalci so tudi prek varuhinje čestitali Dnevniku ob njegovem jubileju, gledalec **G. M.** je pisal:

»ob vašem ljubileju- sem že dolga leta gledalec tv dnevnika- se vam zahvaljujem in vam želim še veliko uspehov pri ustvarjanju vašega in našega tv dnevnika -spominjam pa se tudi vaših začetkov..... !«

Poročanje o madžarskih volitvah I.

Gledalec **T. Č.** se je pritožil nad poročanjem Radiotelevizije Slovenija o madžarskih parlamentarnih volitvah, ki se mu je zdelo neuravnoteženo. Zmotilo ga je, da je bil zmagovalec volitev Viktor Orban, po njegovem mnenju, prikazan kot »populistični desničar«.

»Želel bi se pritožiti nad pristranskim in tendencioznim poročanjem o madžarskih volitvah, kjer so novinarji RTV zmagovalca, g. Viktorja Orbana prikazovali kot nekakšnega bavbava, populističnega desničarja (kar je v naših razmerah bolj kot ne zmerljivka). Pogrešal sem uravnoveženega poročanja. Enako velja tudi na splošno, saj naši levo usmerjeni novinarji hitro označijo vsakega, ki ni lev, kot populist, desničarja, kar so same slabšalne oznake. Enako so novinarji počeli ob zmagi Donalda Trumpa in se niso čisto nič popravili.«

Manica Janežič Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa TVS:

»Po ponovnem podrobnem pregledu našega poročanja o madžarskih parlamentarnih volitvah zaključek ostaja enak: tendencioznega poročanja o madžarskih parlamentarnih volitvah in zmagi Viktorja Orbana na TV Slovenija po mojem trdnem prepričanju ni bilo.

Kolegi, ki so pripravljali prispevke, reportaže in se javljali s terena so svoje delo opravili profesionalno. Navajali so različna dejstva, izjave vseh madžarskih vodilnih strank in komentarje analitikov, s tem pa volitve osvetlili z več različnih zornih kotov. Kakršnegakoli blatenja Viktorja Orbana nisem zasledila.

Kljub temu ne moremo mimo nekaterih dejstev, na katere v zadnjih letih opozarjajo evropski ustavno-pravni strokovnjaki, sociologi in analitiki ter tudi novinarski kolegi, ne nujno iz levih logov. Dejstvo je, da je Viktor Orban populist, dejstvo je, da je volilna kampanja njegove stranke Fidesz v precejšnji meri temeljila na protipriseljenski retoriki in dejstvo je, da njegovo vladavino zaznamujejo tudi nekatere avtoritarne poteze, na primer omejevanje civilne družbe. O tej plati Orbanove vladavine govoril tudi naš gost v Odmevih dr. Matej Avbelj. Četudi govorimo o tej plati Orbanove vladavine, to še ne pomeni, da črpamo iz levega ideološkega bazena ali da nismo omenili tudi uspešnih potez njegove vladavine. Naša soseda beleži gospodarske uspehe in visoko politično konsolidacijo javnosti, kar so nesporno dokazale tudi volitve. Tudi to je dejstvo, o katerem smo izčrpno poročali.«

Zadeva se nadaljuje v poglavju Radio Slovenija, v zadevi Poročanje o madžarskih volitvah II., kjer je na str. 19 objavljen odgovor odgovornega urednika Prvega. Tematika se vsebinsko navezuje tudi na zadevo Hidak/Mostovi o madžarskih volitvah na str. 22 in str. 36.

Poročanje z Bližnjega vzhoda

Varuhinja je prejela dva odziva povezana s poročanjem TV Slovenija iz Bližnjega vzhoda. Gledalca **J. N.** in **A. Š.** je zmotilo poročanje o domnevenem napadu s kemijskim orožjem v Siriji.

»Brez dokazov in opravljenih pregledov na terenu povzema takojšna poročanja nekaterih zahodnih medijev, ki prav tako niso bili na terenu in so a priori imajo že krivce uvidene preden se naslednji napad zgodi.

Včeraj je po dnevniku pripovedovala o tem, da naj bi bojni strup(ali njegove sestavine), ki naj bi bil uporabljen te dneve v Siriji, prišel iz Kitajske ali Severne Koreje.

Zakaj govori poročevalka o tem? Kake dokaze ima? Tudi, če niso to direktne obtožbe, čemu služi tako poročanje?

Nekaj dni nazaj je poročala, da je trenutno nasilje v Siriji rezultat sodelovanja rusije z Asadovim režim. Velik del javnosti verjame, da če Rusije ne bi bilo na teh bojiščih bi bila situacija še mnogo slabša, bolj podobna temu kar se je zgodilo v Iraku in Libiji.« (J. N.)

»Nerazumljivo je njeno pristransko in navijaško poročanje o dogodkih v Siriji, kot da smo ljudje neumni, nam plasira zadeve, ki nimajo nič skupnega z dejanskim stanjem. Njeno je da poroča in ne da se obnaša kot pijani navijač na nogometni tekmi, ki vidi krivca povsod drugje, le v ekipi za katero navija pač ne. Izjava izpred nekaj dni. Rusi so s svojim prihodom v Sirijo podaljšali vojno za nekaj let. Kaj pred prihodom Rusov v Sirijo niso padale ameriške bombe po Siriji in to nekaj let? V Iraku in Libiji jih ni bilo pa vojne še kar trajajo in jim ni videti konca. Če ZDA in njihovi hlapci ves čas ponavljajo neke false flag kemične napade, ni treba da jih ta poročevalka veselo požita in vedno zanje krivi le eno stran. Tam kjer je bilo sedaj uporabljeno kemijsko orožje je vladna vojska boje že dobila, le zakaj bi potem še uporabili kemijsko orožje? Kar tako zaradi lepšega? Tega se novinarka nikoli ne vpraša. Ona takoj pove, da so to naredili ali Rusi ali vladna vojska in konec. Danes imamo internet, veliko več vemo tudi mimo novinarjev, in ni potrebno takšno navijaštvo kot ga Švegljeva demonstrira. Niti enkrat samkrat ni povedala, da je edina tuja vojska v Siriji, ki ima pravico tam biti ruska, vsi ostali so tam brez mandata bodisi sirske oblasti, bodisi Združenih narodov, pa temu so spet krivi Rusi ali kako?« (A. Š.)

Primer odgovora **Manice J. Ambrožič**, odgovorne urednice Informativnega programa TV SLO:

»V naših informativnih oddajah nikakor ne dajemo prednosti eni ali drugi strani v kateremkoli konfliktu, še manj se postavljamo na eno ali drugo stran. Poskušamo preverjati informacije in jih ustrezno ovrednotiti. Tudi naša bližnjevzhodna dopisnica Karmen Švegl, ki že poldrugo desetletje poroča z Bližnjega vzhoda. Je dopisnica z zelo dolgo terensko kilometrino s kriznih žarišč Bližnjega vzhoda, dopisnica, ki dobro pozna zapletene bližnje-vzhodne odnose, ima zgodovinski spomin in predvsem ima vire na terenu na vseh straneh. V današnjem času lahko gledalci in bralci dobijo veliko, celo zelo veliko različnih informacij o dogodkih po svetu, a to ne pomeni, da so tudi bolje obveščeni. Nasprotno, na različnih medijskih platformah kroži zelo veliko dezinformacij, celo načrtnih dezinformacij, ki so plod neznanja, iluzije znanja ali pa celo načrtnega lansiranja informacij, kar služi doseganju točno določenih ciljev. Poročanje o sirskega konfliktu je zelo akuten tovrstni primer, zato so tudi komentarji na socialnih omrežjih temu primerni. Ne nujno realnost! Medijske propagande se poslužujejo vse velike sile in vedno zahtevajo eksplisitne dokaze, saj računajo prav na to, da le teh – trdnih, nedvoumnih, eksplisitnih dokazov – ni. A ne glede na to, novinarjem, ki niso kazenski sodniki, ki bi potrebovali dokaze onstran razumnega dvoma, ne gre odrekati sposobnosti logičnega razmišljanja in vlečenja zaključkov. Če ima na določenem območju le ena stran kemično orožje in zračne sile, bi bilo bolj logično zahtevati dokaz, da je orožje oziroma napad prišel od nekje drugje. Tako kot je tudi v pravnih postopkih kdaj dokazno breme obrnjeno.

Da, vsake toliko se kdo pritoži zaradi poročanja naših dopisnikov. A koliko od kritikov na račun kolegice Karmen W. Švegl je že bilo v Siriji? Koliko jih pozna ozadja bližnje-vzhodnih političnih, verskih, geopolitičnih odnosov? Pozna ozadje vira, ki je določeno informacijo objavil? Se je pogovarjal z vladnimi silami in z uporniki? Naša dopisnica to na terenu počne že leta, sodeluje tudi z analitiki in pretanjenimi poznavalci bližnje-vzhodnega dogajanja. Nikakor se ne opira le na zahodne medije, je pa zagotovo do vseh – do zahodnih, ruskih, kitajskih, arabskih, iranskih in drugih – nezaupljiva in jih zato preverja. Nobenega razloga nimamo, da ne bi zaupali njenemu tehtanju in vrednotenju zbranih informacij in ne delimo mnenja, da je v svojem poročanju pristranska, opazamo pa, da je pri nas pogled na Bližnji vzhod in na ameriško-ruski boj za vpliv zelo črno-bel.«

Satirično oko in napačen naziv

Gledalec **F. R.** je opozoril, da je bila v oddaji Satirično oko 9. aprila na TV SLO3 navedena napačna (nekdanja) funkcija članice SDS.

»V oddaji "Satirično oko" 9.4.2018 ob 7:55 med drugim povezovalca v oddaji pri prispevku o znački, ki je kombinacija rdeče zvezde in kljukastega križa uvodoma pravilno pove (in tudi uvodoma naglasi da gre za resno zgodovino pisje da bi bilo bolj verodostojno), da je gre za nekdanjo sekretarko Alenko Jeraj potem pa ob zaključku prispevka potvori dejstva in pove takole " ... toliko o zgodovino pisju Generalne sekretarke SDS." Iz tega zaključka je jasno, ko na koncu prispevka pove da gre za Generalno sekretarko, da gre za navijaštvo slabšalne predstave od stranke SDS preko bivše sekretarke, za blatenje stranke SDS s strani povezovalca oz. RTV saj bivši funkcionarki pripiše funkcijo, ki je zdaj nima.«

Matevž Breclj, avtor oddaje Satirično oko:

»Drugo navajanje (nekdanje) funkcije ge. Alenke Jeraj sem v oddaji Satirično oko minuli teden res prebral napačno in nisem ponovil prvotnega (pravilnega) navajanja naziva, kot je opazil pozorni gledalec oz. gledalka. V kolikor iz konteksta, ki jasno poudarja resnico kot vrednoto najvišje vrste, to ni jasno, zagotavljam, da tega nikakor ne bi hotel napraviti namerno; ne glede na to, za koga gre in od kje prihaja. Za napravljeno napako se opravičujem in se strinjam, da moramo vsi, ki zapolnjujemo medijski prostor, zasledovati resnico in le resnico. Ta je včasih sicer zelo relativna, včasih pa zelo precizna. V izpostavljenem primeru gre za slednje, zaradi česar se gledalcu oz. gledalki še enkrat zahvaljujem za natančnost pri ogledu oddaje.«

TV SLO3: ponovitve in zatipki

Gledalka **P. K.** je imela pripombe glede TV SLO3:

1. Zelo me motijo ponovitve na TV SLO 3 (tolikokrat ene in iste oddaje).
2. V vrstici, ki teče spodaj na TV SLO 3, so dostikrat slovnične napake. Kdor to ureja naj bo bolj pozoren.

Manica J. Ambrožič:

»V zadnjih mesecih se je število oddaj na TVSLO 3 nekoliko zmanjšalo, zato je nekaj več ponovitev. V kratkem, s koncem mandata poslancev v Državnem zboru, pa bo verjetno ponovitev še več. Bo pa dela za parlamentarni program ob začetku mandata novega parlamenta veliko več. Prav tako pred referendumom o drugem tiru na TVSLO 3 pripravljamo serijo predstavitvenih pogovorov z vsemi, ki bodo predstavljali stališča uradno prijavljenih organizatorjev referendumske kampanje.

Za napake v napisih na zaslonu se opravičujemo. Nanje ves čas opozarjamo in jih obžalujemo, a žal nekateri napisi nastanejo v hudi časovni stiski in ravno ta pogosto botruje napakam. Trudili se bomo, da jih bomo odpravili.«

Spregledano žeganje motorjev

Zvesti gledalec **A. C.** je opazil, da v informativnih oddajah ni bilo prispevka ob žeganju motorjev v Mirni peči.

»Naše komercialne televizije so mnogo večkrat prisotne ob takšnih in podobnih dogodkih, saj se je zbralo po mojem mnenju do sedaj največ motoristov v Sloveniji. Moje mnenje je da vse preveč posvečate prispevkom iz ZDA kot iz Slovenije in Evrope.«

Manica J. Ambrožič je pojasnila:

»Dogodek v Mirni Peči smo v zadnjih letih redno pokrili v naših dnevno-informativnih oddajah. Konkretno, od leta 2008 do lani smo vsako leto objavili prispevek v našem osrednjem Dnevniku, v ostalih oddajah pa tudi vesti. Vsak urednik se z avtonomno uredniško presojo odloči, katere dnevne dogodke bo umestil v oddajo, letos smo se ob prazničnem koncu tedna posvečali predvsem uvedbi elektronskega cestninjenja za tovornjake. Zagotovo pa bomo o blagoslovu motorjev in motoristov v Mirni Peči še poročali.«

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Spomini, oddaja z Zoro Konjajev

Varuhinja je prejela štiri odzive, dva telefonska in dva pisna, namenjene oddaji Spomini avtorja Janeza Lombergarja, ki je bila aprila predvajana v treh delih.

»Prosim, posebej pohvalite tudi ustvarjalce oddaje Spomini: intervju s prof. dr. Zoro Konjajev je pripravljen vrhunsko. Ne samo, da ona deluje kot šestdesetletnica z natančnim, predvsem pa z izredno poštenim spominom, brez patetike, a z visokimi etičnimi standardi – prav zato je najbrž pri svojih letih tako čila – v oddajo je vključenega veliko prvovrstnega gradiva, ki ga nisem nikoli videla. Tudi podatki so povedni.« (M. P. O.)

»Zora Konjajev, Jenaz Lombergar, bravo! Žal je oddaja na sporedu tako pozno, pa bi jo morali predvajati v najbolj udarnih terminih, da bi se vedno znova zavedli svojih korenin, ne pa padali pod vpliv propagand... Ni mogoče zanikati, da je med NOB potekala tudi revolucija, iz katere se je rodilo marsikaj slabega. Vendar pa se ji nevzdržno, da bi zaradi stranpoti revolucije zanikali NOB ali da bi nas bilo sram domoljubja in borbe proti fašizmu in nacizmu. To je revizija. Zato globoka zahvala gospodu Lombergarju, ker se trudi, da bi realno prikazal dogajanje in nas spomnil na to. (T. D. po telefonu)

»Zakaj je TV oddaja SPOMINI, na sporedu šele po 23.00 uri?« (M. P.)

Odgovor odgovorne urednice Kulturno-umetniškega programa **Žive Emeršič**:

»Oddaja Spomini in Pričevalci sta specifični dokumentaristični oddaji, ki imata različne dolžine, odvisno od sogovornika in vsebine. Ker gre za svobodno obliko z manj montažnimi rezi, dostikrat je isti sogovornik objavljen celo v več delih zapored, zato ne ustrežata krajšim in točno časovno določenim terminom v osrednjem programskem času, ki je med Dnevnikom ob 19.00 in Odmevi ob 22.00.«

Neznana Slovenija- Razgledi s stolpov

Dva odziva sta prispela na tretji del dokumentarne oddaje Neznana Slovenija – Razgledi s stolpov, ki je bila predvajana 8. aprila. V oddaji so bili prikazani tudi obronki Bele krajine s stolpom na Mirni gori ter predstavitev nekdanje tam živeče kočevarske skupnosti. Gledalka **A. A.** je menila, da Kočevarji niso bili ustrezno prikazani in da nastopajoča govorka Rosa Mohar ni podala točnih podatkov.

»...Pove, da jih je bilo po enih virih 23.000 po drugih 26.000. Na Kočevskem ni nikoli živelo toliko Kočevarjev, niti po etnografiji avstrijske monarhije ne, sredi XIX. stoletja. Izselsevali so se, tako, da je bilo med obema vojnama več Kočevarjev v ZDA kot na Kočevskem, izselilo pa se jih je leta 1941/42 1 na Štajersko 1 110, v Nemčijo 571 pa, medtem ko je bilo 66 pri opciji zavrženih. Nobena vas ni bila čisto nemška, pri sebi pa imam knjižico Jugoslawien iz leta 1941, ko so se Kočevarji selili v Reich; popis prebivalstva, ki ga je opravil vojaški oddelek na Dunaju za vojne potrebe kaže, da v Dravski banovini ni bilo nobenega čisto nemškega kraja. Povsod so bili tudi Slovenci. Mimogrede: ne moremo govoriti ne o jezikovnih, ne o narodostnih otokih. (...)

Čemu tolikšno povdarjanje *kočevarstva* in nemške *krvi*? Odkar je v Kočevskih Poljanah leta 1992, po predlogah desnice in ostarelih nacistov iz Avstrije, nastalo Društvo Kočevarjev staroselcev in v zadnjem času nova nemška društva ter zavodi, se neverjetno širi mit o nemštvu. Žal, sledi temu tudi del slovenskih znanstvenikov. Prva razstava v Pokrajinskem muzeju v Ljubljani o dediščini kočevskih Nemcev je nastala s podporo iz Avstrije. Bi se kdo upal srečati s temo, kako so se Kočevarji med obema vojnama nacificirali in postali kot volksdeutscherji, mnogi, pomembno SS osebje v koncentracijskih taboriščih?«

Katja Stamboldžioski, v.d. urednika Izobraževalnega programa:

»Dokumentarna serija Neznana Slovenija odkriva manj znane dele Slovenije in se pri tem opira na strokovne sogovorce iz področij, ki jih predstavlja. V tretjem delu je med številnimi drugimi nastopajoči to bila tudi ga. Rozalija Mohar, profesorica zgodovine in tudi sicer avtorica številnih knjig, ki je tudi kompetentna za tematiko Kočevarjev. Med drugim je tudi potomka Kočevarjev, kar smo videli v sekvenci. Podala je razmeroma kratko informacijo o tem delu Slovenije in delu njene zgodovine, ki je hkrati osebna zgodba njene družine. Podali smo zgolj informacijo. S to seveda zahtevno in pomembno tematiko so se sicer že ukvarjali najpomembnejši slovenski zgodovinarji.«

Odziv režiserja **Florjana Skubica**:

»Ideja dokumentarne serije »Neznana Slovenija – razgled s stolpov« je, da so stolpi naša izhodišča, s pomočjo katerih raziskujemo njihovo okolico, ki skriva tako ali drugačno kulturno dediščino in svojevrstno zgodovino naših krajev. Tako smo odkrili tudi kočevarske vasi pod Mirno goro, na kateri je stolp. To je edini razlog zakaj smo se odločili, da jih vključimo v dokumentarno serijo. Ena od osnovnih pravic avtorja dokumentarnega filma (ali serije) je, da dovoli sogovornikom oziroma nastopajočim izraziti njihov pogled na določeno temo. Tudi če se ljudje ne strinjajo z njihovim mnenjem, jim zaradi tega ne smejo omejevati pravice, da to storijo. Meja, ki je ne sme nihče prestopiti je ti. sovražni govor, poniževanje in obtoževanje posameznikov in skupin. Teh načel smo se pri dokumentarni seriji »Neznana Slovenija –razgled s stolpov«, brezpogojno držali.«

Gledalka **D. M.** pa je opozorila na napačno informacijo v oddaji.

»Zmotil me je napačni zapis, da zadnji stolp na Mirni gori leži v občini Črnomelj in ne Semič. Zame je to velika napaka, ki bi jo avtor moral popraviti, da ne rečem da je žaljiva do vseh semiških občanov. To je nekaj podobnega, kot zamenjava med Slovenijo in Slovaško?«

Katja Stamboldžioski, v. d. urednika Izobraževalnega programa:

»Zahvaljujemo se vam, da ste nas opozorili na napako v oddaji Neznana Slovenija. Serija je delo neodvisne produkcije Studio Virca, zato vam posredujem odgovor producenta g. Andreja Virca. Za nastalo napako se vam opravičujemo in hkrati zagotavljamo, da jo bomo v čim krajšem času popravili in da bodo morebitne ponovitve že imele pravilni zapis. Prav tako bomo poskrbeli, da bo oddaja s pravilnim zapisom dosegljiva tudi v arhivu oddaj na naši spletni strani www.rtvsl.si.«

Odgovor producenta, **Andreja Virca**:

»Režiser serije Florijan Skubic je pregledal zapiske s snemanja in poklical oba gospoda, ki sta sodelovala pri organizaciji snemanja na lokaciji Mirna gora. Ugotovil je naslednje:

- Sodelujoči na snemanju so člani Planinskega društva Črnomelj.
- Lastnik stolpa in bližnjega planinskega doma je občina Črnomelj.
- Občina Črnomelj je tudi investirala v obnovo planinskega doma.
- Stolp je na področju občine Semič šele od takrat, ko se je občina Semič odcepila od občine Črnomelj. Prej je bilo to področje občine Črnomelj.

Na osnovi teh podatkov smo pomotoma zapisali, da je stolp v občini Črnomelj. Gospa ima prav, stolp je geografsko gledano v občini Semič, lastnik stolpa pa je občina Črnomelj. Še enkrat se opravičujem za napako, ki jo bomo odpravili v najkrajšem času in klip naložili vaš strežnik.«

Gledalka je razočarana pisala znova po ponovitvi oddaje.

»Ravnokar se na slo 2 predvaja ponovitev omenjene oddaje in popravek ni bil izveden. Še vedno je navedena občina Črnomelj.«

Odgovor **varuhinje**:

»Žal je televizijska dokumentarna produkcija tako kompleksna zadeva, da popravkov tako zelo hitro ni mogoče kakovostno izpeljati. Kot rečeno, pa bo popravek izpeljan do ponovitvenega predvajanja v prihodnje.«

Dobre oddaje, a prepozno!

Gledalca **J. K.** je zanimalo, zakaj so kakovostne dokumentarne serije na sporedu pozno zvečer.

»Gre za seriji Mejniki zvoka in Veliki slikarji na malem zaslonu. Oddaji sta na sporedu ob delavnikih ob pol enajstih in celo ob pol polnoči. Ker gre za kvalitetni seriji vas vprašujem ali res ni bilo mogoče najti zgodnejše ure predvajanja. Za nameček pa jih niti ne ponavljate.«

Živa Emeršič, odgovorna urednica Kulturnega in umetniškega programa na TV Slovenija:

»Hvala za vaše vprašanje, vendar pravega odgovora žal nimam. Če ste spremljali zadnje objave v medijih, ste najbrž opazili, da se prav s tem vprašanjem – umeščenosti kvalitetnih kulturnih programov v pozne večerne ali celo nočne termine – uredniki obračamo tako na vodstvo RTVS kot na slovensko kulturno javnost.

Uredniki kulturnih programov se seveda zavedamo pomena takšnih vsebin in predvsem njihove dostopnosti do najširšega občinstva, zato skušamo pozne premierne termine nadomestiti z zgodnejšimi ponovitvami. Nekaj teh zanimivih vsebin, ki jih omenjate, bo na voljo od junija do septembra v zgodnejših večernih terminih za vse tiste, ki jih zdaj ne morete spremljati.«

Gledalec **N. L.** pa je bil razočaran nad terminom predvajanja oddaje Pričevalci z Borisom Pahorjem.

»Njegove intervjuje ste postavili v tako neprimeren čas, da ne vem zakaj. Se kaj bojite? Za vse neumne oddaje, ki jih vrtite najdete boljši termin. Gospod Boris Pahor ni »građanin x«, ki bi ga lahko postavili na konec sporede, ampak eden najbolj uglednih še živečih Slovencev na svetu. Za to bi morali imeti do njega povsem drug odnos. SRAMOTA za RTV.«

Živa Emeršič, odgovorna urednica Kulturnega in umetniškega programa na TV Slovenija:

»Nikakor se ne morem strinjati z vašo oceno o sramoti, ki smo si jo domnevno prislužili z neustrezno obravnavo Borisa Pahorja.

Nasprotno: Borisa Pahorja obravnavamo s posebnim spoštovanjem, kar je bilo razvidno tudi iz načrta predvajanja.

Namenili smo mu kar tri večere zapored, 25.3. (ob 22.20), 1.4. (ob 22.05) in 8.4. (ob 22.20), v dolžini 107, 85 in 95 minut, kar skupaj znaša skoraj 5 ur programa (4 ure 47 minut).

Takšnega primera doslej še ni bilo, kar je dovolj pomenljivo že samo po sebi.

Ponovitve smo predvajali na TVS-3 29.3., 12.4. in 19.4. 2018 ob 20.00.

Zato ocenjujem, da smo Borisu Pahorju, njegovi osebnosti in njegovemu pomenu za slovensko družbo namenili ustrezno in spoštljivo mesto v naših programih.«

Kam so šli zahtevni žanri?

Gledalka **Š. D.** je varuhinji posredovala razmišljanje o umanjkanju nekaterih žlahtnih žanrov v kulturnih programih.

»Kaj je s kulturno kritiko? Spomnim se ostrega jezika gospoda Hudečka, ki so mu svojčas velikodušno odgovorni odmerili precej časa v večernem času za komentar kulturnih dogodkov.

Kaj je z uvodniki oz. malo bolj poglobljeno predstavitevijo npr. Filma tedna, kar smo tudi že imeli možnost? Verjetno gre pri obeh vprašanjih za pomanjkanje oseb, ki bi bile usposobljene in voljne ugrizniti v to malo kislo jabolko.«

Živa Emeršič, odgovorna urednica Kulturnega in umetniškega programa:

»...s svojim vprašanjem ste zadeli v samo bistvo sprememb oblikovanja televizijskega programa v zadnjem desetletju, ko se vse odvija hitreje, novice so krajše in v obliki povzetkov, oddaje skrčene, prostora za poglobljene vsebine je vedno manj.

Časopisi podlegajo diktatu števila prodanih izvodov, javna televizija se mora (tudi) ozirati na število gledalcev (rejting).

Če omenjate kulturne oddaje, je ves ta medijski proces, povzročil upad kritičnega poročanja, za katerega v množici informacij praktično ni več prostora, morda le še v oddaji Osmi dan in Profil. Film tedna je umeščen med Dnevnik in Odmeve, kar pa ne pomeni 120 minut prostora, ker je so vmes še reklame in napovedniki. V terminu Filma tedna imamo težave z dolžino filmov, mnogo je zelo kvalitetnih, a so žal predolgi, prostora za vsebinski uvodnik pa (žal) sploh ni več. Taka je realnost javne RTVS, ki mora 20% sredstev za izpolnjevanje vseh svojih zakonskih obveznosti najti na trgu iz naslova reklam. Naročnina 12,75 evra ostaja enaka od l.2011, v tem obdobju pa so se zakonske obveznosti RTVS še dodatno povečale.«

Oddaja Pričevalci in splet

Gledalec **P. L.** je opozoril, da je na podstrani rtv slo.si s kontakti oddaj zmanjšan iskal Pričevalce.

»Prosim Vas, da po Vaših najboljših močeh zagotovite korektno prisotnost oddaje v omenjenem seznamu in seveda ustrezne linke nanjo. S tem boste prispevali na videz majhen, a pomemben korak k deideologizaciji slovenskega nacionalnega javnega infoservisa in k ustreznejši pluralnosti slovenskega medijskega prostora.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Strinjam se, da so podatki o delovanju Zavoda na spletni strani www.rtv slo.si zelo pomanjkljivi. Na to sem ob različnih priložnostih že opozarjala vodstvo RTV Slovenija in Službo za komuniciranje, a tudi pristojna uredništva, ki bi morala prispevati ustrezne podatke in poskrbeti z ažuriranje spletnih strani svojih oddaj, a tega velikokrat ne storijo.

Vaše sporočilo bom posredovala Službi za komuniciranje in uredništvu Kulturno-umetniškega programa, verjamem pa, da lahko pri tem pomaga tudi avtor oddaje, ki je tudi prejemnik vaše pošte.«

Ponovitve nadaljevanek

Gledalka **M. P.** je vprašala, zakaj TV Slovenija ponavlja nadaljevanke Oproščen in Broadchurch.

»Ob ponedeljkih in torkih smo se navadili na kvalitetne angleške in skandinavske nadaljevanke. Zdaj ste pa začeli ponavljati Oproščen in Broadchurch, ki sta nam ostala v dobrem sopomnu, saj ste ju nedavno predvajali. Ali mislite, da nas lahko imate za norce? Zakaj moram plačevati RTV naročnino, če pa pogosto preklopim na Hrvaško 1 in 2«

Bernarda Grum, urednica Uredništva tujih oddaj:

»V Uredništvu tujih oddaj odkupujemo serije (nadaljevanke & nanizanke) in filme za dve leti in dve predvajanja, dokumentarne oddaje pa običajno za tri leta in tri predvajanja. Taka je dolgoletna praksa in pogodbeno določila smo dolžni spoštovati.

Gledalci nemalokrat sprašujejo, kdaj bomo določeno serijo ponavljali in prav v primeru nadaljevanke *Oproščen* je bilo veliko zanimanja za ponovitve. Smo pa pri planiranju ponovitev pozorni, da se le-te predvajajo v drugem terminu kot premiera, kar velja tudi v primeru obeh omenjenih serij.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Prepričana sem, da ste poleg ponovitev opazili tudi premiere, ki so na sporedu na TV Slovenija, in sicer: - nemško nadaljevanke Brata Dassler – pionirja in tekmeča (torek, SLO 1, 20.00),

- v terminu Dediščina Evrope, ki je kombinacija filmov, serij in dok. oddaj, britansko dokumentarno serijo Veliki slikarji na malem zaslonu (četrtek, SLO 1, 23.30),
- dansko nadaljevanko Zapuščina (sobota, SLO 1, 21.30).

Glede plačevanja RTV prispevka se mi zdi pomembno poudariti, da z njim prispevate k celotni storitvi javnega medijskega servisa, ki je veliko več od treh nacionalnih televizijskih sporedov, saj med drugim obsega še: tri nacionalne radijske programe (Prvi, Val 202, Ars), po dva regionalna radijska in televizijska programa (Maribor, Koper) ter po dva manjšinska radijska in televizijska programa (Koper - Capodistria, MMR), novičarski portal MMC, teletext, spletni arhiv RTV 4D, druge spletne storitve (hibridna TV), dostopnost vsebin za gluhe in naglušne ter slepe in slabovidne (s podnaslovi, tolmačenjem, razvojem sinteze govora itd.), skrb za prizemno digitalno omrežje (oddajniki in zveze), lastno glasbeno produkcijo (Simfonični orkester RTV Slovenija, Big Band RTV Slovenija), digitalizacijo filmskega arhiva itd.

Kot zagotovo veste, je Televizija Slovenija edina slovenska televizija, ki skrbi za redno izvirno produkcijo otroškega, mladinskega, dokumentarnega, kulturnega programa itd. Največji del te storitve, skoraj 80 odstotkov, se financira iz RTV prispevka, ostalo s komercialnimi prihodki.«

III. ŠPORTNI PROGRAM

Nezadovoljni navijači

Gledalka **N. Z.** se je telefonsko pritožila nad prispevkom o košarkarski tekmi med Šentjurjem in Rogaško Slatino v Športu po Dnevniku 23. aprila. Poročano naj bi bilo, da so se navijači vedli neprimerno, kar po pritožničinem mnenju ni bilo res.

Miha Žibrat, odgovorni urednik Športnega programa:

»Prispevek smo pregledali nekajkrat in poročanje je bilo korektno in v skladu s kodeksom.«

Raznolikost športov

Gledalec **M. G.** na ekranu TV Slovenija pogreša nekatere športne.

»Ne vem zakaj -zvesto prenašate vse mogočen tenis , pa še nekaj imate ljubljanske srajce podobnih športov -ne pa tudi namiznega tenisa , jadranja !!!! - vaša programska politika je milo rečeno SNOBOVSKA !!!!!«

Pisarna varuhinje:

»Vaše sporočilo smo posredovali odgovornemu uredniku Športnega programa na TV Slovenija **Mihu Žibratu**, ki je pojasnil, da so lahko gledalci v letošnjem letu v programih TV Slovenija spremljali roket, alpsko smučanje, smučarske skoke, atletiko, smučarske teke, smučarski kros, deskanje na snegu, telemark, košarko, nogomet, judo. Verjetno vas bo veselilo, da boste lahko po napovedih urednika kmalu spremljali še kajak-kanu, kolesarstvo, plezanje in reportažo z jadranja.«

Komentiranje hokeja

Gledalec **L. T.** je opozoril na po njegovem mnenju neprimerno komentiranje prenosa hokejske tekme Slovenija : Poljska na TV SLO2 23. 4. 2018.

»Malo prej sem ugasnil televizor (prenos hokeja Slovenija: Poljska), ker je VAŠ delavec ponovno skrajno primitiven, da o kakovosti izražanja, žaljenja igralcev (čeprav izgubljam) in vsakih nekaj sekund kruljenje Oooooo, Uuuuuu,..v nedogled!«

Pisarna varuhinje:

»Vaše sporočilo smo posredovali odgovornemu uredniku Športnega programa **Mihu Žibratu** in ga prosili za pojasnilo. Urednik si je ogledal prenos in »kaj posebej žaljivega« v prenosu ni opazil, je pa dodal, da je komentator »res pretiraval z vzkliki.«

Hočemo motošporte!

Gledalec **R. Š.** na ekranih TV Slovenija pogreša motošporte.

»V Sloveniji je bilo leta 2016 registriranih 61.131 motorjev. Če računava, da je 1/3 motoristov entuziastov, ki redno spremljajo tudi MotoGP, WBSK, MXGP in podobno, ste 20.000 ljudi pustili na cedilu. Tej številki prištejete še 50.000 navadnih smrtnikov, ki nimajo motorja, pa vseeno gledajo moto dirke.

Poglejva še stanje na štirih kolesih. 1.400.000 registriranih vozil. Tukaj malo zmanjšajva številke, pa reciva da samo 50.000 ljudi gleda F1.

Napaka. Hoče gledati F1.

Prosim, če razložite, kako je 120.000 gledalcev, zapuščenih s strani RTV, "parcialni interes posameznika"?

Koliko motošportov prenašate?

Ne zanima nas vseh šport, kjer par posameznikov preganja meh poln zraka po travniku v neki obskurni ligi.«

Miha Žibrat, odgovorni urednik Športnega programa na TV Slovenija:

»Motošporti so na naši televiziji, ko gre za neposredne prenose, dejansko malo prisotni. Jih pa redno spremljamo v naših dnevno-informativnih oddajah. Trenutno na trgu ni TV pravic za motošporte. Drugače bo gotovo pred naslednjo sezono. Tedaj pa se bo tudi TVS verjetno potegovala za pravice. S kakšnim uspehom bomo videli.«

IV. PROGRAM PLUS

Pohvaljen Televizijski klub

Gledalka **M. K.**, ki je obžalovala ukinitvev Polnočnega kluba, je pohvalila Televizijski klub, ki jo je »popolnoma prepričal, da se je TVS prav odločila«. Oddaja Televizijski klub je nasledila z letošnjim letom ukinjeno oddajo Polnočni klub.

»Klub je odprl celo vrsto bolečih in tabu tem, kot so nujna odprava revščine, če ne gre drugače, z javnimi protesti; športnikovo spopadanje s porazi še zlasti, ko publika navdušenje nad zmagovalcem ob neuspehu v hipu zamenja za prezir; potem adopcijo otrok drugih ras; starševstvo otrok s posebnimi potrebami. Čestitam tistemu, ki si je zamislil TV klub, čestitam Bernardi Žarn za izvrstno izbiro zares pogumnih sogovornikov in pogumno vodenje odkrogle mize. Znala se je izogniti patosu, ustvarila je vzdušje sproščenosti in medsebojnega zaupanja, s pravimi vprašanji je sogovornike spodbujala, da razkrijejo najboljše v sebi.

S to žlahtno oddajo je naša javna televizija izpolnila svojo osnovno nalogo, da zares z vsem srcem služi gledalcem.

Drznila bi si predlagati, naj ta oddaja postane učno gradivo za vse, ki se usposabljaajo za delo na TV. Pohvalo pa si zasluži tudi zgodnejša ura predvajanja.«

Varuhinja je pohvalne besede poslala vsem odgovornim za Televizijski klub – voditeljici **Bernardi Žarn**, urednici oddaje **Danici Lorenčič** in odgovornemu uredniku Programa plus **Roku Smoleju**.

Neodzivnost uredništva oddaje Dobro jutro?

Gledalec **F. G.** je opozoril, da v oddaji Dobro jutro, 17. 4. 2018, v tedenskem pregledu dogodkov ni bilo omenjeno 25. državno tekmovanje pevskih zborov v Mariboru.

»V današnji oddaji -17.04.2018- ste v tedenskem pregledu omenili vrsto kulturnih prireditev, od jubilarnih do iskanja zmajevih jajc na ljubljanskem gradu, izpustili pa ste finale tekmovanja najboljših zborovskih zasedb Slovenije - jubilejno 25. Državno tekmovanje pevskih zborov v Mariboru, ki se ga udeležujejo zasedbe iz Republike Slovenije in slovenske zasedbe iz tujine, ki bo 21. in 22.4.2018 v Unionski dvorani v Mariboru. Kako je to mogoče? Pa menda ja ne gre spet za kakšne zamere na relaciji LJ-MB?«

Odgovorni urednik Programa plus **Rok Smolej**:

»Oddaja Dobro jutro je dnevna oddaja, ki sicer pretežno nastaja v ljubljanskem studiu, se pa vanjo vključujejo tudi kolegi iz Kopra in Maribora, zato se načeloma držimo dogovora, da lokalne oz. regijske dogodke "pokrijejo" v studiu, ki je dogodku bližje.«

Urednik je pojasnil še, da »bodo mariborski kolegi v jutrišnji oddaji (18. 4. op. a.) namenili programski čas predstavitvi dogodka, ki ga gledalec omenja.«

Porota o cepljenju

Gledalka **P. G.** se je pritožila nad rubriko Porota v oddaji Dobro jutro, 17. 4. 2018. Zmotilo jo je, da sta bila v studiu zgolj zagovornika cepljenja, ne pa tudi gost, ki bi predstavil drugačna stališča do tematike.

»Sprašujem se, zakaj ste v današnjo oddajo povabili samo zagovornike obveznega cepljenja, tudi voditeljica je bila več kot pristranska.

Ne samo, da se bomo še bolj uprli obveznemu cepljenju, uprli se bomo tudi obveznemu plačevanju vaše rtv naročnine. Več kot očitno imate dovolj sponzorjev.«

Daša Lamut Prosen, urednica oddaje Dobro jutro:

»Naša gosta v pogovoru o cepljenju, ki smo ga imeli v torek, 17. aprila, sta bila Marta Grgič Vitek, dr. med., z Nacionalnega inštituta za javno zdravje in Vid Čeplak Mencin, predstavnik Društva študentov medicine. Ker je cepljenje po najnovejših raziskavah v porastu in naj bi manj kot polovica staršev zaupala cepljenju, smo - kot javni zavod - z dejstvi soočili stroko. Med pogovorom smo tudi odprli telefone in bili na voljo za vse laične pomisleke in dileme gledalcev, s temeljnimi dilemami smo soočili tudi goste. S tem ko smo gostili uradno stroko, smo spoštovali temeljna poklicna merila in programske standarde, ki veljajo za programe RTV Slovenija.«

Pisarna **varuhinje**:

»Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev se z uredniškim pojasnilom strinja. Argumenti proti cepljenju so se razkrivali v vprašanih voditeljice in tudi v telefonskih odzivih gledalcev in gledalk, ki so se v živo vključevali v razpravo.

Vsekakor pa so razprave o pomenu, varnosti in učinkovitosti cepljenja del demokratične družbene razprave, ki se mora zrcaliti tudi v programih javne radiotelevizije. V skladu s hišnimi poklicnimi merili morajo programske vsebine gledalcem in gledalkam ponuditi dovolj vsestranskih informacij o določeni temi, da bodo lahko oblikovali svoj pogled nanjo in se kot državljani odgovorno odločali, a ob tem dodajamo, da je varuhinja decembra 2017 zapisala mnenje, da je pri medijskem pokrivanju znanstvenih in strokovnih vsebin treba dajati prednost dejstvom in dokazom, tudi v bolj sproščenih televizijskih oddajah in žanrih.

Glede RTV prispevka naj povemo, da se njegova višina od leta 2012 ni spremenila in ostaja glavni vir financiranja slovenske javne radiotelevizije in s tem petih televizijskih in osmih radijskih programov, dveh orkestrrov, Multimedijskega centra, Založbe kaset in plošč in tako naprej. RTV Slovenija omogoča tudi dostopnost programskih vsebin za gluhe in naglušne ter slepe in slabovidne, digitalizira slovensko filmsko dediščino in zagotavlja programske vsebine za italijansko in madžarsko narodno manjšino. Upamo, da v ponudbi programov in storitev najdete tudi kaj po vašem okusu.«

Izbira gosta v oddaji Halo TV

Gledalka **A. S.** je izrazila ogorčenje nad izbiro gosta v oddaji Halo TV na TV SLO 2 4. aprila. Pritožila se je ustno in pisno. Za gosta Bojana Bučinela, ki je v omenjeni oddaji svetoval glede upravljanja večstanovanjskih stavb, je v pismu zapisala, da »se amatersko, pretkano, zelo dobičkonosno ukvarja s sovražnimi prevzemi upravljanja v večstanovanjskih hišah po Sloveniji« (o čemer je med drugim poročal Val 202, v oddaji Jermanovo uho, 2. 2. 2018). Po mnenju gledalke je šlo za »nespodobno izbiro gosta«, želi si, da bi »v oddaje vabili zaupanja vredne strokovne ljudi«.

Odgovorni urednik Programa plus **Rok Smolej** je odgovoril:

»Naši kriteriji za izbiro konkretnega gosta so enaki kriterijem kolegov na radiu, kolegov v televizijski oddaji Koda in novinarskim kolegom v Dnevniku, Večer, Delu in Financah, ki so se za pojasnila v zvezi z upravljanjem večstanovanjskih stavb vsi (celo večkrat) obračali na Bojana Bučinela.

V naših oddajah smo problematiko upravljanja večstanovanjskih stavb (ki je – mimogrede – podobna problematiki v zvezi z dimnikarskimi storitvami) obravnavali z različnih zornih kotov, v oddajah smo že gostili Združenje upravnikov nepremičnin in tudi Združenje etažnih lastnikov, ki seveda vsak predstavljajo svojo plat zgodbe in zastopajo svoje interese.

Relevantno vprašanje v zvezi z gostovanjem gosta bi bilo, ali je gost podajal nestrokovne ali zavajajoče informacije, česar pa gledalka ne zatrjuje. Prav tako nam ni znano, da bi bil zoper gosta pravnomočno končan kakšen postopek. To, da ga je Marjan Jerman »razkrinkal«, pa najbrž še ne pomeni, da je osebi dokazana kakršnakoli pravnomočna krivda, saj Jerman ni pravosodni organ.«

Varuhinja je za mnenje prosila tudi pristojne za radijsko oddajo sorodnega žanra. **Drago Balazič**, urednik Dnevno aktualnega programa na Prvem:

»V oddajo Svetovalni servis vabimo ljudi, ki se ukvarjajo s posameznimi področji in so priznani kot poznavalci teh področij. Pri tem imajo nekateri ustrezno izobrazbo in šolska dokazila oz. strokovne certifikate, obstajajo pa tudi področja, za katera ni certifikatov, ni izobraževanj, ni šolskih spričeval. Želimo, da bi v servisnih oddajah nastopali gosti s čim bolj objektivnimi informacijami, ljudje, ki ne zastopajo partikularnih ekonomskih ali drugih interesov. Žal se temu pogosto ni mogoče povsem izogniti. Kolikor je v naših močeh in pristojnosti, njihovo strokovnost in neodvisnost preverjamo, težko pa dajemo končne sodbe o njihovi strokovnosti.

Kar zadeva konkreten primer, se g. Bučinel ukvarja s svetovanjem članom nadzornih odborov in je neodvisen v smislu, da ni zagovornik interesov upravnikov. Žal je poznavalcev tega področja (upravljanja večstanovanjskih stavb in odnosov med etažnimi lastniki in upravniki) zunaj upraviškega interesnega kroga zelo malo. Kolikor smo lahko preverili, so bili njegovi odgovori v svetovalnem servisu korektni, doslej tudi še nismo slišali očitkov, da bi bili ti odgovori napačni, netočni ali zavajajoči. Kar zadeva sporen primer, o katerem je bil govor v oddaji Vala 202, bi končno sodbo o krivdi in naravi spora vendarle prepustili kakšni drugi instituciji.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Uvodoma zapisujem, da sem si pogledala oddajo Halo TV z dne 4. 4. 2018. Menim, da je potekala v skladu s poklicnimi standardi, voditeljica je spretno in nevsiljivo moderirala pogovor in telefonska vprašanja gledalcev. Gost je podajal splošna in praktična pojasnila o vlogi upravnikov in o upravljanju večstanovanjskih stavb. V oddaji nisem zaznala mnenj ali sporočil, ki bi kazala na morebitne zasebne posle ali interese gosta ali na njegovo siceršnje delovanje, ki ga kot spornega navajate v pismu. /.../

Menim tudi, da je vloga nacionalnega RTV medija tudi v razkrivanju takšnih nepravilnosti, ki imajo neposredne posledice za državljane. Zato vam predlagam, da v primeru, da imate podatke o takšnih nepravilnostih, ki bi jih bilo treba novinarsko raziskati, o tem pišete odgovornim urednikom medijev RTV Slovenija, ki avtonomno odločajo o obravnavi različnih tematik in njihovem uvrščanju v programe, seveda v skladu s standardi in poklicnimi merili.«

V. SPLOŠNO

Predlogi za programske vsebine in prošnje za posredovanje

Gledalka **M. K.** je varuhinjo prosila za nasvet, komu na RTV Slovenija naj predstavi bogat opus Vinka Štruclja, da bi o njem posneli dokumentarni film.

»Moja velika želja je, da bi lahko delo, ki je tako obširno in večno in pomembno na glasbenem področju Slovenije in tujine bilo mogoče strniti v dokumentarni film. Ker sama nimam sredstev ne tovrstne strokovnosti, ki je za snemanje filma potrebna, se na RTV SLO obračam s prošnjo za priložnost po pogovoru in ugotovitvi ali bi bilo mogoče v sodelovanju oziroma okriljem RTV hiše ustvariti dokumentarni film o VINKU ŠTRUCLU...«

Varuhinja je gledalkino podrobno obrazložitev (z njeno privolitvijo) posredovala odgovorni urednici Kulturno-umetniškega programa Živi Emeršič ter vodstvu TV Slovenija. Gledalki je še pojasnila, da varuh ne more sodelovati v načrtovanju programov in ne sme posegati v uredniško avtonomijo.

»O tem, katere tematike in osebnosti bodo upodobili v dokumentarnem žanru, je v njihovi izključni avtonomnosti, in seveda povezano s produkcijskimi in finančnimi okviri, ki so – kot veste – vsako leto bolj napeti.«

Gledalec **M. M.** je varuhinji po telefonu sporočil, da se približuje 90-letnica Dorice Makuc, plodne publicistke in avtorice dokumentarce, ter jo prosil za posredovanje, da bi se TV Slovenija poklonila njenemu življenjskemu jubileju. Tudi njemu je varuhinja pojasnila svojo vlogo in pristojnosti, z njegovo privolitvijo pa je predlog in podrobnejše podatke posredovala uredništvu Kulturno-umetniškega programa.

Gledalec **E. J.** je varuhinji v imenu skupine Prekmurcev ustno in pisno predlagal vnovično umestitev oddaje Skozi čas v program Televizije Slovenija; ta oddaja, ki je redno spomnila na pomembne dogodke iz zgodovine slovenskega naroda, je nekoč nastajala pod okriljem TV Maribor, potem pa je bila – domnevno zaradi varčevanja - ukinjena.

»Prosimo vas, da se kar je v vaši moči potrudite, da se to reši, saj je ta oddaja zelo pomembna in potrebna za Slovenijo in za slovenski narod. Po telefonu sem vam že omenil, da se bosta v nasprotnem primeru uresničila pregovora kot sledi:

1. V kolikor drevesu ali rastlini podrežeš korenine potem ne pričakuj plodov.
2. Če narod ne ceni svoje preteklosti potem ni vreden prihodnosti.

Mislimo, da si ne želite, da bi bili Vi eden od krivcev za to da Slovenija nima plodov in prav prihodnosti. V pričakovanju rešitve navedenega.«

Odgovorila je pomočnica direktorice TV Slovenija **Natalije Gorščak**:

«Na prvi pogled se zdi priprava take oddaje preprosta, vendar žal ni tako. Oddaje Skozi čas ne pripravljamo iz več razlogov:

- arhivski material, ki smo ga uporabljali je postal težko dosegljiv (nismo lastniki avtorskih pravic za večino posnetkov, ki jih hranimo in jih je treba dodatno plačevati, v nekaterih primerih ni jasno, kdo je lastnik pravic na posnetek, zato jih ne moremo predvajati, saj tvegamo visoke odškodninske tožbe, velikokrat gradiva, ki bi ga radi uporabili nimamo),
- ob pripravi take oddaje je treba biti posebej pozoren na zgodovinska dejstva, katerih interpretacija lahko povzroči negativne odzive v družbi,
- ob pripravi take oddaje je treba poskrbeti za uravnoteženost dejstev, časovnih obdobj, delov Slovenije in sveta, ter ostalih uravnoteženosti, ne more je delati en sam človek, obenem pa mora biti to skupina izkušenih in izobraženih ljudi, ki trenutno delajo na drugih projektih; mimogrede, na HTV so ob predlanski obletnici v uredništvu oddaje imeli zaposlenih 9 ljudi (»Danas ekipu TV kalendara čini

devetero ljudi: novinari, realizatorice, producentica, glazbeni urednik i urednik emisije. U TV kalendaru rade i oni koji se, kad se počeo emitirati, nisu ni rodili.

Novinara imamo četvero, oni su: povjesničarka i komparatistica Renata Labaš, povjesničar Vedran Kursar, Marijeta Stipić Miočić, koja je završila religiologiju i filozofiju, i dr. sc. Iva Čulina, koja je završila novinarstvo i doktorirala na antropologiji migracija. Tu su i realizatorice Renata Prugovečki i Susanna Čaić te glazbeni urednik Emilio Kutleša i producentica Sunčana Hrvatinić. Osim stalno zaposlenih novinara imamo još nekoliko stalnih vanjskih suradnika: povjesničara Tomislava Šulja iz Hrvatskoga memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata, novinara Anrija Paravića, povjesničarku umjetnosti Andreju Bednjanec, dr. sc. Vesnu Lalošević, koja se bavi antikom, a povremeno nam priložima iz regionalne povijesti priskoče povjesničari Hrvoje Pavić iz Slavonije i Andrej Bader iz Istre. Trenutačno u ekipi volontiraju apsolvent povijesti Borna Marinić te student povijesti i novinarstva Mislav Kužić, ponosno nabroja svoje suradnike Vladimir Brnardić.«

- Glede na to, da take oddaje trenutno ne zmoremo producirati, o događajima, ki se dotikajo naše zgodovine in narodnega bogastva obravnavamo na drugačen način:
  - o V dokumentarnih oddajah – letos bomo npr. samo o Ivanu Cankarju pripravili 3 različne dokumentarne filme, ki bodo govorili o različnih plasteh njegovega delovanja, njegove povezanosti s sedanostjo in s časom, v katerem je živel, pripravljamo pa portrete in oddaje o različnih pomembnih dogodkih iz preteklosti;
  - o V izobraževalnih oddajah – za naslednje leto pripravljamo serijo oddaj o jeziku in zgodovini;
  - o V oddajah regionalnih centrov in slovenskega RAI – kjer govorimo o zgodovinskih dogodkih iz mejnih področij Slovenije;
  - o Kot identifikacijske spote prikazujemo pomembno materialno zgodovino naše države, skozi nje izobražujemo; letos nameravamo posneti še 30 identifikacijskih spotov – za kakršenkoli predlog zanimivega dogodka ali zanimive zgodbe povezane z materialno dediščino vam bomo hvaležni. Upamo, da nas boste še naprej spremljali in – če dobro pogledate program, ki ga produciramo, se zavedamo svojih korenin. Vsekakor pa bomo ponovno preučili možnost, da bi oddajo ponovno uvrstili v PPN 2018.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Poročanje o madžarskih volitvah II.

Gledalec **T. Č.** se je pritožil nad poročanjem Radiotelevizije Slovenija o madžarskih parlamentarnih volitvah, ki se mu je zdelo neuravnoteženo.

Andrej Stopar, odgovorni urednik Prvega programa Radia Slovenija:

»Še enkrat sem pozorno pregledal poročanje Radia Slovenija o madžarskih volitvah in ugotavljam, da kolegi, ki so oblikovali prispevke, pravzaprav niso uporabljali besedne zveze "desni populizem" ali podobnih. Precej presenetljivo. Celo v ponedeljkovem komentarju po volitvah ne. Nasprotno, kolegi so vztrajali na objektiviziranih stališčih in so - razen v omenjenem komentarju - poročali na osnovi zbranega agencijskega materiala. Žal Radio Slovenija na Madžarskem ni imel posebnega poročevalca.

Ne moremo pa mimo dejstev. G. Orban je desni, konservativni politik. Dejstvo je, da je populist. Če ga označujemo kot takšnega, še ni nujno, da črpamo iz levega ideološkega bazena. Predlagam, da se ozrete k belgijski politologinji in teoretičarki Chantal Mouffe, ki je nedavno tega gostovala v Ljubljani. Gospa zelo veliko piše o populizmu, tudi o levem, in samo besedo populizem razume drugače. Sicer pa, kar zadeva Madžarsko: naša soseda beleži gospodarske uspehe in visoko politično konsolidacijo javnosti, kar so nesporno dokazale tudi volitve. Tudi to je dejstvo. Kot so dejstva, da je za marsikoga v EU (in njegovi

domovini) g. Orban sporen politik, ki je zmagal s ksenofobnimi gesli, ki ima problematičen odnos do civilne družbe, drugače mislečih nasploh, in da so s čestitkami ob njegovi zmagi pohiteli evropski politiki desne provenience.«

Pojasnilo o poročanju Informativnega programa TV Slovenija je objavljena na str. 7, v poglavju Televizija Slovenija, podpoglavje Poročanje o madžarskih volitvah I. Zadeva se navezuje tudi na podpoglavje Hidak/Mostovi o madžarskih volitvah na str. 22. O tej zadevi je varuhinja napisala tudi poročilo, ki je objavljeno kot **PRILOGA 1** na str. 36.

Voditeljski vložek o semenski banki

Poslušalka **L. M.** se j pritožila nad voditeljskim vložkom na Prvem programu Radia Slovenija 9. aprila dopoldne. Vsebina se ji je zdela podcenjujoča.

»Skoraj me je kap, ko sem kot redna poslušalka javnega radia, od katerega pričakujem odgovorno izbiro vsebin in novinarskega poročanja, ob 11.30 poslušala "novico" in komentar o kriteriju za izbor dajalcev semena na neki (edini) kliniki na Kitajskem, na koncu pa še sklicevanje na facebook. Kriterij (verjetno etične ustreznosti) je bil v tem primeru podpiranje usmeritev komunistične partije, kar se je zdelo novinarju in odgovornemu uredniku na Radiu Slovenija 1 vredno povedati širni Sloveniji. Halo?????«

Andrej Stopar, odgovorni urednik Prvega programa Radia Slovenija:

»Odzivate se na tako imenovano intervenco voditeljice v ponedeljek, 9. aprila ob 11.20, na Prvem programu Radia Slovenija. V približno minuti in pol je voditeljica povzela vest Slovenske tiskovne agencije (STA) o semenski banki v Pekingu. Vest je kot zanimivost izpostavljala dejstvo uvajanja kriterija ideološke ustreznosti darovalcev. Prav bizarnost kriterija je spodbudila voditeljico, da je to omenila v programu, ker je menila, da bi prav zaradi tega utegnilo zanimati poslušalce. Ni šlo niti za prispevek, prav tako se voditeljica ni sklicevala na Facebook kot na vir. Facebook niti v vesti niti v voditeljski intervenciji sploh ni bil omenjen. Poziv s tovrstnimi kriteriji je na spletu objavila bolnišnica ugledne Pekinške univerze. Res pa je vest govorila tudi o posmehljivem odzivu (kitajske) javnosti na družbenem omrežju WeChat. Seveda lahko presoja dnevnega urednika o umestitvi vesti v program vzbuja različne odzive. Javnost ima do tega pravico in veseli smo povratne informacije. Zavračamo pa kakršnokoli ideološko konotacijo ali celo namigovanje na kontekst interesov posameznih slovenskih strank, ki naj bi tako ali drugače vplival na program. In prav za konec: javni radio je vprašanje umetnih oploditev v Sloveniji v svojih programih ustrezno tematiziral v času, ko so bila ta vprašanja ostro javno izpostavljena.«

Odgovor poslušalke ni zadovoljil: »Me je pa Vaš odgovor utrdil v prepričanju, da gre v konkretnem primeru za novičarstvo in komentarje, nevredne javnega radia ter za politično manipulacijo.«

II. VAL 202

O cepljenju v Frekvenci X

Poslušalec **A. N.** se je pritožil nad oddajo Frekvenca X, predvajano 22. marca. Po njegovem mnenju je bila enostranska oz. posmehljiva do drugeče mislečih.

»Avtorja oddaje navajata tudi izraze kot sta »proticepilska biblija« in »proticepilski verniki« s katerima vse, ki ne delita njunih pogledov in prepričanj porineta v sfero čudakov, nazadnjakov ipd.. Na dvome in pomisleke se skozi oddajo ne odgovarja konkretno, ampak pavšalno v smislu, da so koristi v vsakem primeru večje od potencialne škode, kar je podobno zagovarjanju teze »da gora ni nora, nor je tisti ki gre gor«. V nadaljevanju avtorja oddaje navajata primera dobre prakse iz Italije in ZDA, kjer so z rigoroznimi zakonodajnimi ukrepi dosegli cilj – višji odstotek cepljenih.

Ukrepi med drugim posegajo v ustavno zajamčene pravice posameznikov - poseg v telesno integriteto in človekovo dostojanstvo. Človek se vpraša, kako je z našimi evropskimi germanskimi sosedi – s katerimi se tako radi primerjamo... ali pa s Skandinavci. Teh v oddaji ne omenita, bržkone zato, ker dejstva ne gredo v koncept skrbno usmerjene zgodbe. Tamkajšnja svoboda izbire, za katero se nas vse več posameznikov zavzema tudi v Slovenji, je skozi oddajo predstavljena kot nezaslišana, avtorja oddaje tudi z enostranskim izborom sogovornikov sledita paradigmi »ljudje itak nimajo pojma«, ter se za nameček celo poigravata z idejo, da bi se v družbi šli segregacijo na osnovi cepljen/necepljen. Nič pa nismo npr. slišali o temu ali so proizvajalci cepiv javno razkrili sestavine cepiv in zakaj ne? Ali in kako se vodi statistika stranskih učinkov po cepljenju in kaj ta kaže? Zakaj zdravniki ob cepljenju ne podpišejo izjave, da nase prevzemajo odgovornost ob morebitnih zapletih? To je le nekaj osnovnih vprašanj, na katera bi v takem formatu bilo potrebno odgovoriti, a so bila, kdo ve zakaj, zamolčana.«

Odgovor odgovornega urednika Vala 202, **Mirka Štularja**:

»Frekvenca X je poljudno-znanstvena oddaja, temelji na znanstveno preverljivih dejstvih, njeno poslanstvo ni soočanje različnih mnenj, pogledov in usmeritev, kot je morda navada pri drugih družbenih in političnih vprašanjih. Omenjeno oddajo iz serije posebnih podkastov o epidemijah smo pripravljali več tednov, skupaj s strokovnimi sodelavci smo preverili in naštudirali vse podrobnosti in potencialne sogovornike. Izbrali smo jih skrbno in lahko kot vedno zagotovimo, da predstavljajo jasno potrjena in preverljiva dejstva. V konkretno izpostavljeni oddaji so sodelovali vrhunski strokovnjaki iz Slovenije in tujine, med njimi prof. dr. John Oxford, eden izmed največjih strokovnjakov za virologijo na svetu. V vseh treh delih podkasta so bili odgovori zelo konkretni in podkrepljeni z večkrat znanstveno preverljivimi študijami in dokazi. V oddaji Frekvenca X ne sledimo idejam, ampak dejstvom. Slednja so strokovnjaki z medicinsko-virološkega področja jasno in javno predstavili tudi v primeru omenjenega doktorata, ki je tudi javen in v obliki knjige na tržišču, zato je bila avtorica predstavljena z imenom in priimkom.

Omenjena oddaja je bila pripravljena po profesionalnih novinarskih standardih, ki veljajo za naš program, tudi s formo sledi sodobnih trendom radijskega in podkast upovedovanja.«

Varuhinja je dodala splošno pojasnilo, da je pri podajanju znanstvenih in strokovnih vsebin v programih RTV Slovenija treba dajati prednost dejstvom in dokazom ter nespornim znanstvenim dognanjem. To pa ne pomeni zapiranja vrat demokratični razpravi in podajanju drugačnih pogledov o temah, ki so v javnem interesu in o katerih poteka polemična javna razprava. To programi RTV Slovenija tudi omogočajo s predstavljanjem najširšega možnega obsega stališč v daljšem časovnem obdobju ali nizu oddaj.

Ukinitev jazzovske oddaje

Poslušalka **M. C.** je protestirala zaradi ukinitve džezovske oddaje na Valu 202.

»V časih pluralizma medijev, se res sprašujemo, če domači radio sploh potrebujemo in kdo ga posluša. To še posebej velja za glasbene oddaje, saj s pomočjo internetnega radia in youtubea lahko dostopamo do res vseh vsebin. Da bi vaš medij preživel, se mora prilagoditi tako, da ponuja tematske vsebine domačemu poslušalcu. Zato je ukinitve Rončelove oddaje Izza odra "strel v koleno", saj sega tradicija poslušanja jazz na domačem radiu še od oddaj Aleksandra Skaleta pred več kot petdesetmi leti. Rončel je v mnogih letih svojega delovanja postal pojem, ki je uspel vzpostaviti svojo zvesto publiko. Nam ni vseeno, verjamemo pa, da si tudi vi ne želite nadaljnega siromašenja vašega medija.«

Odgovor odgovornega urednika Vala 202 **Mirka Štularja**:

»Brane Rončel je v svoji oddaji predstavljal poleg jazza tudi blues, rock in sorodne zvrsti, ki vse najdejo mesto v ostalih segmentih programa, tudi v dnevnem programu Vala 202. Znotraj Radia Slovenija določeni programi močneje pokrivajo posamezne zvrsti. Jazz ima na Prvem programu celo svojega glasbenega urednika, prisoten pa je tudi na 3. programu Radia Slovenija - Arsu, torej zapostavljen ni. Tudi Brane Rončel z naših frekvenc ni izginil, na Prvem vodi nedeljsko večerno oddajo ter tudi oddajo na Radiu Koper. Oddaja na Valu 202 se je sicer od samega začetka imenovala V soju žarometov in ne Izza odra.«

Jezik glasbenih besedil

Poslušalec **L. Ž.** je imel pripombe glede jezika glasbenih besedil.

»Že po telefonu sem govoril z vami o prevladi angleškega jezika v glasbi na Valu 202. Zdaj vam še pisem. Pogrešam tudi glasbo v ostalih evropskih jezikih.«

Odgovor glasbenega urednika **Žige Klančarja**:

»Glasbi z vokali, ki ne pojejejo v angleškem jeziku, na Valu 202 posvečamo posebno pozornost. Je pa res, da je po naših ustaljenih kanalih dobimo bore malo in se moramo za veliko takih skladb angažirati po drugih poteh, kar pa zahteva precej časa in energije. Jingle, ki je včasih na tako vsebino opozarjal, že nekaj časa tem skladbam ne pripenjamo, zato mogoče pride do vtisa, da jih je manj od realnega stanja.

V našo bazo ne vnašamo porekla izvajalcev oziroma jezika skladb, tako da s številom v določenem obdobju žal ne moremo postreči, lahko pa si pogledamo primer na predlogih za Popevko tedna (seznam je na voljo tukaj: https://www.wikiwand.com/sl/Popevka_tedna_na_Valu_202):

V letu 2017 je bilo med 156 predlogi takih z neangleškimi besedili 10 italijanskih, 6 francoskih, tri nemške in ena hrvaška. Takih je bilo torej 13% skladb.

Mi predvajamo veliko evropske produkcije, ampak zaradi globalizacije je trend, da ogromno izvajalcev (recimo Skandinavci skoraj izključno) ustvarja v angleškem jeziku. Mi se borimo, da poslušalcem vseeno predstavimo čim več pesmi tudi v drugih jezikih, tako kot recimo domačim izvajalcem polagamo na dušo, da naj - če se le da - ustvarjajo v slovenščini.«

III. OSTALO

Poimenovanje oddaj v podcastih

Poslušalec **M. P.** je predlagal, da bi podcasti Radia Slovenija vsebovali tudi opise oddaj, saj da bi to poslušalcem olajšalo pregled.

»Vaš VAL 202 je zelo kvaliteten radio, kar je pri nas na žalost redkost. Oddaje velikokrat poslušam preko podcastov. To sicer ni pritožba, ampak bolj predlog: Opažam da npr. pri oddajah Svetovalni servis ali pa Studio ob 17. V podcastih velikokrat ne obstaja naslov oz. kratek opis vsebine. To bistveno olajša pregled podcastov oz. odločitev o poslušanju.«

Matej Praprotnik, pomočnik direktorja Radia Slovenija:

»Se popolnoma strinjam, takšno je tudi moje navodilo uredništvom. Ob pogledu na seznam oddaj za dober mesec nazaj sem sicer opazil, da le dve nimata ustreznega naslova in opisa, sicer pa to kar dobro deluje (seveda, vsaka nepopisana oddaja je izgubljena za vedno, a na srečo je število teh manjše, bi pa morale biti enako 0).«

Mnenje je posredoval tudi odgovorni urednik Prvega programa **Andrej Stopar**, ki se strinja, da morajo oddaje v spletnem arhivu imeti naslov in kratek opis. »Te pomanjkljivosti bomo odpravili.«

REGIONALNI CENTER MARIBOR, Studio za madžarski program v Lendavi

Hidak/Mostovi o madžarskih volitvah

Gledalec **D. R.** se je pritožil nad poročanjem o volitvah na Madžarskem v oddaji Hidak/Mostovi, ki je bila na TV SLO1 predvajana 13. aprila 2018.

»Petkova oddaja Hidak/Mostovi se je začela s skoraj 14-minutnim prispevkom o volitvah na Madžarskem. Čeprav je poročanje za manjšino lahko specifično, prispevek po mojem mnenju ni niti približno dosegal standardov poročanja RTV-hiše.

Predvajani so bili hvalospevi Viktorju Orbánu in strani Fidesz, medtem ko druge stranke praktično niso bile omenjene. Slišali nismo nobene izjave razočaranega ali zaskrbljenega volivca oz. volivke. Kot najbolj izpostavljena tema volitev begunci in begunke niso bili omenjeni.«

Varuhinja je pritožniku pritrdila, da je bilo poročilo vsebinsko okrnjeno. O zadevi je napisala poročilo (z mnenjem in priporočilom), ki je, vključno z odgovorom odgovorne urednice TV-programa za madžarsko narodno skupnost **Mirjane Magyar Lovrić**, objavljeno kot **PRILOGA 1** na str. 36. Tematika se vsebinsko navezuje na zadevi Poročanje madžarskih volitvah I. in II., ki sta objavljeni v poglavjih o Informativnem programu TV Slovenija in Prvem programu Radia Slovenija (str. 7 in 19).

MMC

I. VSEBINA

Komentiranje na spletnem mestu rtvslo.si

Varuhinja je znova prejela več pritožb uporabnikov spletnega mesta rtvslo.si, ki so administratorjem očitali prestrogo moderiranje komentarjev in celo cenzuro, ali pa - diametralno nasprotno – preohlapen nadzor in objave komentarjev z neprimerno vsebino.

Primer odgovora **varuhinje**:

»Sporočam vam, da kot varuhinja nimam vloge nad-urednika ali nad-administratorja, ki bi preverjal, kako uredniki in administratorji na spletnem mestu rtvslo.si opravljajo svoje delo, zato vaših navedb ne morem obravnavati. Če vas o tem zanima več, si lahko preberete poročilo, ki sem ga objavila avgusta (http://www.rtv slo.si/files/varuhinja/dnevnik_pritozb_avgust_2017.pdf str.35).

Predlagam vam tudi, da si preberete pogosto zastavljena vprašanja o komentiranju in vlogi administratorjev, ki so na voljo na tej povezavi: <https://www.rtv slo.si/strani/pogosta-vprasanja-in-odgovori/5670/embedjQ> .

Glede svobode izražanja mnenj na medijskih portalih te mejah te svobode, vam priporočam, da si preberete mnenje varuhinje človekovih pravic, zapisano v letnem poročilu za 2015 (http://www.varuh-rs.si/fileadmin/user_upload/pdf/lp/LP2015_VARUH.pdf str. 34), kjer izrecno piše, da »vsak spletni medij komentarje objavlja in briše v skladu s svojimi pravili oziroma pogoji komentiranja ter za to prevzema odgovornost.«

Vsekakor pa imate možnost, da v primeru, če menite, da pri moderiranju uporabniških komentarjev niso bila spoštovana pravila (<http://www.rtv slo.si/strani/moj-splet/669#pravila>), lahko o tem pišete administratorjem na naslov: mmc-forum@rtvslo.si ali pa uporabite obrazec: <https://www.rtv slo.si/obrazci/uporabniske-vsebine> .«

Nogometni članek na MMC

Bralec **D. P.** se je pritožil nad vsebino dveh člankov na spletnem portalu rtvslo.si o španskem nogometnem klubu Real Madrid, saj po njegovem mnenju nista objektivna.

»Letos se je zgodilo že drugič, da je ta ista oseba napisala subjektiven članek po zmagi Real Madrida v ligi prvakov. Mogoče ne spremljate nogometa in se vam zdi tale pritožba smešna, a za tiste, ki v nogometu delamo in ga spremljamo dnevno, je stvar malo bolj neprijetna.«

Kaja Jakopič, urednica Uredništva za nove medije:

»Nogometne tekme med navijači dvigajo veliko prahu, še posebej, če je udeležen klub, za katerega navijajo in je nekaj spornih sodniških odločitev. Zato je za nekatere naslov lahko pristranski, za druge pa ne. V uredništvu si prizadevamo o vsaki tekmi poročati čim bolj objektivno in nočemo biti v vlogi razsodnika. Menim, da je bilo v obeh naslovih spoštovano načelo nepristranskosti.«

Bralec se je zahvalil za odgovor in nadaljeval: »Ne vem pa kako lahko rečete, da je naslov: "Real po (sodniškem) poljubu sreče v polfinale Lige prvakov", nepristranski. Veliko nogometnih novic berem tudi na tujih portalih in le ti so si bili vsi enotni, da je bila tekma pravilno sojena, torej naslov, če rečemo milo, pretiran.«

Nekritično o drogah?

Bralka **T. V.** se je pritožila nad člankom z naslovom "75 let izkušenj z LSD-jem: "Doživetje je lahko terapevtsko ali pa travmatično", saj meni, da nagovarja k uživanju prepovedane droge.

»V članku je predstavljeno pristransko mnenje le dveh oseb:

- soustanoviteljice Inštituta za psihoterapijo Zajčja luknja in
- osebe, ki je končala prvostopenjski program Biopsihologija, ki se zaključuje z zaključno nalogo - niti ne diplomo.

Stališča uradne medicine, strokovnih organizacij na področju prepovedanih drog in ostalih strokovnjakov niso predstavljena. Prepričana sem, da če utemeljenih razlogov proti uživanju LSD ne bi bilo, LSD ne bi bil prepovedana droga.

Zdi se mi nedopustno, da mediji (PREDVSEM PA JAVNA RTV) objavijo članek, katerega vsebina je, da je čisto OK jemati prepovedane droge za užitek...«

Odgovor novinarja **Gorazda Kosmača**:

»Članek ni "nagovarjanje" k jemanju LSD-ja, saj je na več mestih poudarjeno, da gre za ilegalno substanco, da se substance ne sme jemati kot "magično tabletko", da je izkušnja lahko travmatična ter da je izkušnja lahko tudi potencialno fizično nevarna. Citiram: "Čeprav v zadnjem času potekajo številne raziskave, ki dokazujejo pozitivne učinke psihedelikov na področju psihoterapije, še posebej so lahko v pomoč pri depresiji, posttravmatskem sindromu, anksioznih motnjah in odvisnostih, uradna medicina psihedelike še vedno zavrača in so na seznamu prepovedanih snovi. Paševa opozarja na nevarnost, da bodo ljudje substance jemali na lastno pest kot "magične tabletko, ki pozdravijo vse", saj mora terapija potekati pod strogim nadzorom izkušenega terapevta in v pravilnem kontekstu, ker je v nasprotnem primeru izkušnja lahko hitro negativna in povzroči dodatno travmo. Nevarnost je vedno mogoča tudi zaradi fizičnih poškodb uživalca, zato mora vedno biti navzoč nekdo, ki "ga pazi"."

Mnenje je podala zdravnica in psihoterapevtka, ki sodeluje pri prvi slovenski raziskavi uporabe psihedelikov v zdravstvene namene (v Švici terapija že lahko poteka legalno), trendi v svetu gredo v to smer, o čemer smo že poročali:

<http://www.rtvlo.si/zdravje/novice/prihodnost-zdravljenja-depresije-diagnoza-na-podlagi-delovanja-mozganov-neinvazivne-terapije-in-psihedeliki/448771>

<http://www.rtvlo.si/zdravje/novice/terapija-s-psihedeliki-clovek-mora-priti-do-svojega-koscka-teme-da-ga-lahko-predela/406008>

Drugo mnenje je podal član Psihedeličnega društva Slovenije, ki je organiziralo v Ljubljani javni celodnevni dogodek ob 75-letnici odkritja LSD-ja in je opisal svoje izkušnje z omenjeno substanco in pojasnil, čemu njihovo društvo sploh obstaja.

V članku je torej opozorjeno na nevarnosti in ni nikjer nobenega "nagovarjanja". V bližnji prihodnosti o rabi psihedelikov planiramo tudi intervju s psihiatrom, ki bo zadevo pojasnil še z vidika psihiatrije.«

Temperatura tal in teletekst

Bralec **F. R.** je opazil, da na teletekstu niso objavljeni podatki o temperaturi tal: »Že drugo (2) leto se ne objavlja temperaturo tal. Pomembno je zaradi sajenja nekaterih poljščin.«

Pisarna varuhinje:

»Vaše vprašanje smo posredovali urednici Uredništva za nove medije, **Kaji Jakopič**, ki je odgovorila, da se podatki niso preslikavali, »ker smo imeli napačen vir....« Zadevo so v uredništvu uredili, zatrjuje urednica.«

Najbolj komentirani članki

Bralec **A. F.** je MMC-ju očitil manipuliranje glede uvrščanja novic v rubriko »Največkrat komentirane novice« na spletni strani rtvslo.si.

»V rubriki najbolj komentiranih prispevkov ni novic rezultatov volitev v sosednji državi s slovensko manjšino. Clanka sta bila umaknjena v ozadje a vseeno najbolj komentirana! Boli? Kaj pa vi porecete na to pristranskost medija, ki ga moramo placevati?«

Pisarna varuhinje:

»Vaše sporočilo smo posredovali urednici Uredništva za nove medije **Kaji Jakopič**, ki je pojasnila, da se člankov v rubriki Največkrat komentirane novice ne umika, saj da gre za programske nastavitve.«

Naslov članka o priznanju Palestine

Bralec **R. R. T.** je opozoril na naslov članka »OZP zaradi nesklepčnosti znova brez stališča o priznanju Palestine«, saj je po njegovem mnenju zavajajoč.

»Trditev je popolno zavajanje. Odbor je sprejel stališče (podprto z mnenjem zakonodajne službe), da Državni zbor ne more glasovati o priznanju, če tega ne predlaga Vlada RS.«

Varuhinja je odgovorila, da je zapis o zavajanju nekorekten, saj da je naslov nekaj časa tudi dejansko ustrezal dejstvom. »Sicer pa je uredništvo novico in njen naslov ves dan ažuriralo, glede na dogajanje. Ob zadnjem posegu v popoldanskih urah je imela novica čisto drugačen naslov: (<http://www.rtvsl.si/slovenija/ta-sklic-drzavnega-zbora-palestine-ne-bo-priznal/451072>) .«

Sovražni govor, pritlehnosti ... prelaganje odgovornosti?

Bralka RTV vsebin na spletni strani rtvslo.si **P. K.** je na več naslovov, tudi na varuhov, poslala pritožbe nad komentarji, objavljenimi pod člankom z naslovom »Kontroverzni indijski guru Asaram Bapu obsojen za posilstvo«, 25. aprila.

»Ce bi bila zrtev posilstva vasa hci, zena, sestra, mama, sestricna... ali bi se vam zdelo zabavno, dopuscati komentarje kot je prilozeni? Novice so cedalje bolj nasmetene z anonimnezi, ki se v kometatrjih s svojo primitvnostjo bolešno.izzivljajo nad vsem...
Imejte kaj integritete...

Zahtevajte, da se komentatorji predstavijo z imenom, priimkom in obrazom. Ali pa naj utihnejo.

Z dopuscanjem taksnega hujskastva in primitivizma razdirate družbo, se bolj delite ljudi in ste posledicno odgovorni, da se v Sloveniji izgubljajo osnovne vrednote!«

Odgovorila je urednica Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič**:

»Hvala za opozorilo. Preveril smo komentarje in jih še nekaj umaknili. Vedno sicer lahko prijavite komentarje na spletnem portalu javne RTV s posebnimi gumbi, ki so na voljo našim uporabnikom, in sicer gumb Prijavi sovražni govor in gumb Prijavi neprimerno vsebino.«

Pritožnica s pojasnilom ni bila zadovoljna. Odgovor na odgovor:

»Članke prebiram na aplikaciji na android telefonu. Nikjer ne vidim nobenega gumba, s katerim bi lahko prijavljala takšne izpade. Morda res obstaja, vendar, če ga nisem uspela locirati v petih minutah, potem je sam sebi namen.

Prav tako, pa s takšnim gumbom ne morete prelagati odgovornosti. Še vedno ostaja dejstvo, da dopuščate sovražni govor in hujskanje k neštetim oblikam nasilja.

Zakon očitno sicer dopušča, da se anonimneži izživljajo in izkoriščajo, da je danes skoraj vse varstvo podatkov. Kaj pa dostojanstvo in osnovna morala?

Komentarji so polni primitivizmov in negativizma - vse ženske so kxxxx, vse uspešne ženske poročene s starejšimi so kxx pxxxx (vključno s prvo damo ZDA), vsi športniki so nesposobni in vsi kavč komentatorji bi zmagali vsaj 3x hitreje, posilstva si napadeni izmišljujejo, begunce je treba takoj izgnati in poskrbeti, da v Sloveniji ne dobijo niti centa, policisti so vsi barabe, vsi muslimani so teroristi, Jan seveda potuje na vaše stroške in se lahko prexxxxxx, vsi uspešni poslovneži so zgolj goljufi, itn itn itn... S tem, da se političnim člankom na celi črti izogibam.

Žal je tako, da se več berejo komentarji, kot članki sami (in tu se je potrebno zamisliti zakaj). In žal je tudi tako, da komentarji dvigujejo število prebranih člankov. Vendar vseeno ne morete dopuščati takšno verbalno nasilje!

Noben izmed člankov se ne tiče direktno mene, in vendar se počutim napadeno. Kako se počutijo potem tisti, ki so direktno omenjeni v njih in tisti, ki se iz lastnih izkušenj lahko prepoznajo v njih? Kaj takšni komentarji učijo družbo? Lahko bi bili za zgled uglednega komentiranja, ne pa da greste rumeno pot. Zakaj ne bi bili tisti, ki bi vzgajali v ustrezno komuniciranje, namesto da dopuščate tole... Če je to svoboda govora, potem hvala lepa.

Ni problem, pa naj se ljudje izživljajo... ampak naj stojijo za svojimi besedami, naj se potem predstavijo z imenom, priimkom, obrazom in se naj verificirajo. Koliko bolnih komentarjev bo potem še objavljenih? Kar naenkrat jih bo večina poniknila.

Večino časa živim v tujini. V državi za katero imajo komentatorji tudi veselje pisati primitivizme, pa o njej ne vedo nič. In prepogosto se zgrozim in vprašam kaj se dogaja z družbo v moji Sloveniji? Kako daleč se bo to še dopuščalo in kakšne generacije s tem vzgajamo?

Zato ne prelagajte odgovornosti na gumb! Ampak delujte tako, da gumbi sploh ne bodo potrebni!«

Varuhinja se z argumenti pritožnice strinja. V konkretnem primeru se je vnovič odprlo vprašanje komuniciranja na spletnem mestu rtvslo.si.

V. d. vodjo MMC Luko Zebca je varuhinja pozvala, naj pojasni, kako je z delovanjem gumba za prijavo neprimerne vsebine oz. sovražnega govora (Spletno oko) na prenosnih telefonih in tablicah (androidih) ter kakšni so načrtovani ukrepi. Odgovora še ni prejela.

Priporočilo varuhinje: Odgovornim za vsebine na spletnem portalu rtvslo.si – vodstvu MMC, Uredništvu novih medijev ter vsem odgovornim uredništvom, ki so po statutu RTV Slovenija pristojni za portal - priporoča poglobljeno razpravo o mejah svobode govora in teži javno zapisane besede v komentarjih ter razmisleku o tem, kako lahko prispevajo h kulturi javne debate, h kateri javni medij zavezujejo ne le zakoni, ampak tudi programski standardi in kodeksi. Priporočam vnovičen razmislek o ukrepih za spodbujanje kakovostne razprave in preprečevanje širjenja nesprejemljivega govora.

II. MMC – DOSTOPNOST, STORITVE

RTV 4D in registracija

Varuhinja je prejela več telefonskih in pisnih odzivov (protestov in vprašanj) glede sprememb pri dostopanju do audiovideo vsebin v spletnem arhivu RTV 4D. Nekaj uporabnikov je imelo težave z registracijo uporabniškega imena in so zaman iskali podrobna navodila ali telefonsko številko, na kateri bi jim kdo pomagal s postopkom, nekateri pa so želeli izvedeti, zakaj sprememba in dodatne zahteve za ogled vsebin.

»Ker placujem narocnino, sem mnenja, da RTV že razpolaga s potrebnimi podatki. Sam pa si ne želim nadlegovanja pri spremljanju tudi mojega programa.« (P.)

»Prav pri oddaji PRIČEVALCI pa vas, kot najbolj objektivno pristojna, prosim za pojasnilo, zakaj se moram registrirati, če želim dostopati v arhiv oddaj PRIČEVALCI, medtem ko so druge dostopne brez registracije?! Kot dolgoletni plačnik RTV prispevka (žal, zakonsko obližiran-to je verjetno sporno, pa pustimo to za naslednjič), vas prosim, oz. celo zahtevam, da mi posredujete zakonsko osnovo, da ste lahko uvedli registracijo za dostop v arhiv te oddaje. Kot dolgoletni redni plačnik RTV prispevka, zagotovo nisem podal soglasja v korist RTV SLO, da od mene zahtevate registracijo in s tem enostaven dostop do mojih osebnih podatkov! Od vas resnično pričakujem pojasnilo in utemeljitev, zakaj potrebujete registracijo za dostop v arhiv oddaje PRIČEVALCI?!« (S. Z.)

Pojasnilo je prispeval v. d. vodje Multimedijskega centra **Luka Zebec**:

»Od 1. 4. je za ogled vseh televizijskih oddaj, starejših od 7 dni (razen parlamentarnih in manjšinskih) potrebna prijava. Takojšnja prijava pa je potrebna za ogled vseh vsebin tuje produkcije (filme, dokumentarce, risanke, ...), ki jih po novem prav tako ponujamo na ogled preko arhiva.«

Pojasnilo **RTV Slovenija**, zapisano v objavi na spletu:

»Na spletnem mestu rtslo.si je po novem na voljo tudi več videovsebin. Registrirani uporabniki bodo lahko dostopali tudi do tujih dokumentarnih oddaj, filmov, nadaljevanj, risank in drugih vsebin. Vsebine tuje produkcije bodo praviloma dostopne sedem dni od vsakega predvajanja na Televiziji Slovenija. Hkrati se uvaja spremenjen način brezplačnega dostopa do videovsebin domače produkcije, saj bo tudi za te vsebine, starejše od tedna dni, potrebna brezplačna registracija oz. prijava. Ta sprememba je prvi korak v smeri širjenja geografske dostopnosti ponudbe videovsebin, saj bodo registrirani uporabniki v prihodnosti lahko dostopali do nekaterih vsebin, sicer geoblokiranih, tudi v tujini. Za ogled videovsebin domače produkcije, ki so v arhivu manj kot sedem dni po predvajanju na Televiziji Slovenija, registracija oziroma prijava ne bo potrebna.«

Varuhinja je na težave uporabnikov večkrat opozorila v. d. vodje Multimedijskega centra **Luka Zebca**, saj meni, da ima javnost pravico do podrobnih in razumljivih informacij in navodil ob uvajanju takšnih sprememb. Vodja MMC je poskrbel, da so o spremembah režima pri uporabi RTV 4D več podrobnosti objavili na spletni strani RTV Slovenija v rubriki Pogosto zastavljena vprašanja in odgovori; ob dostopu do želene videovsebine lahko uporabniki – ki niso registrirani in morajo registracijo šele opraviti – kliknejo na povezavo »Več informacij« in se jim prikaže že omenjena rubrika (v okviru pogosto zastavljenih vprašanj F&Q).

Priporočilo: Varuhinja tudi v tem primeru ugotavlja, da uporabniki pogrešajo možnost, da bi prek dežurne službe oz. telefonske tehnične podpore pridobili ustne ali pisne odgovore na tehnična vprašanja in navodila za reševanje uporabniških težav na spletu. Vodstvu priporočam, da preuči možnost vzpostavitve takšne službe. Gre za uporabnikom prijazno storitev, kakršno sicer zagotavljajo številni komercialni ponudniki IT storitev in operaterji, znotraj sistema RTV Slovenija pa imajo stalno dežurstvo vzpostavljeno pri Oddajnikih in zvezah. Odzivno poročilo vodstva RTV Slovenija na to priporočilo varuhinja pričakuje v enem mesecu.

Išče in ne najde .... S-prehodi

Uporabnik spletnega arhiva **J. Č.** je v arhivu RTV 4D zaman iskal oddajo TV Koper S-prehodi z dne 8.3.2018. Vodja Multimedijskega centra **Luka Zebec** je pojasnil, da je pri nalaganju oddaje v spletni predvajalnik očitno zatajila tehnika, po opozorilu pa je bila oddaja umeščena v spletni arhiv.

RTV SLOVENIJA

I. PRILAGOJENI PROGRAM

Manjkajoči podnapisi za naglušne

Varuhinja je prejela pismo gledalca **R. N.**, ki opozarja, da TV Slovenija ne skrbi dovolj za naglušne gledalce. Opisuje primere informativnih oddaj, v katerih so prek teleteksta str. 771 podnaslovljene le voditeljeve napovedi, medtem ko so naglušni gledalci prikrajšani za vsebine prispevkov in terenskih oglašanj.

»Ne vem, če je kdo od urednikov že kdaj poskusil spremljati informativne oddaje (pa tudi tuje dokumentarne oddaje, ki jih RTV SLO vedno pogosteje sinhronizira v slovenščino in s tem opušča pisni prevod v podnapisih) brez zvoka, da bi izkusili »užitek« gledati nastopajaoče govorce, ki hitijo nekaj povedati, ne da bi to sporočilo prišlo do gledalcev, ki zvok slabo sprejemajo, vendar bi mu tako izkušnjo toplo priporočil (pa tudi vam ga. varuhinja!). Zakaj je RTV SLO za gluhe gledalce poskrbela (s ponovitvijo oddaj v znakovnem jeziku), za naglušne pa ji ni mar!«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Že uvodoma zapisujem, da vašo pritožbo razumem, menim tudi, da je upravičena. Medtem ko je bil na nekaterih področjih dostopnosti vsebin gledalcem z okvaro sluha storjen velik korak naprej (pri tem imam v mislih predvsem širitev obsega podnaslovljenih vsebin, oddaj in rubrik, nazadnje z vključitvijo športnih novic ter dostopnost prek spletnega arhiva RTV 4D), pa se v nekaterih programih še kar zatika. Takšen je dnevnoinformativni program v živo. Kot nekdanja novinarka in urednica razumem mehanizme vnašanja besedil, kakor tudi časovno stisko, v kateri ustvarjajo novinarji, ki včasih lovijo sekunde bred začetkom oddaje. Pod takšnim časovnim pritiskom včasih ne uspejo ali pa pozabijo ažurirati tekst v računalniškem programu, iz katerega se zajemajo vsebine podnapisov. Ta oreh bi bilo mogoče zlomiti le z večjo ozaveščenostjo, voljo in disciplino ustvarjalcev. Z nenehnim opozarjanjem, komu so ti teksti namenjeni, kakšno je poslanstvo nacionalne TV in navsezadnje, da ima vse večji delež gledalcev težave s sluhom (po nekaterih podatkih v Sloveniji kar 75 tisoč ljudi uporablja slušni aparat).

Večji zalogaj je podnaslavljanje vsebin, ki so izgovorjene v živo, brez vnaprej predvidenega teksta. Takšnih javljanj je v Informativnih programih čedalje več. V teh primerih ni teksta, ki bi ga bilo mogoče uporabiti za podnapise, saj govorci sproti oblikujejo misel in izgovarjajo vsebino. Kot mi je znano, obstajajo naprave, prilagojene velikim svetovnim jezikom, ki omogočajo hitro vpisovanje izgovorjenega v program za podnaslavljanje na TV. Kot mi je bilo večkrat pojasnjeno s strani pristojnih, takšne naprave za slovenski jezik še ni na obzorju.

A kot rečeno: najbrž bi bil velik korak naprej storjen že s tem, če bi se striktno podnaslavljaljo tisto, kar je vnaprej napisano.«

Odgovor odgovorne urednice Informativnega programa **Manice Janežič Ambrožič**:

»Menim, da je gledalec opozoril na eno od šibkih točk v našem programu. Res je, da včasih besedil ni zaradi naglice, v kateri nastajajo dnevnoinformativne oddaje. A za večino prispevkov, vklopov v naše oddaje in denimo tudi za napoved Odmevov, ki jo omenja gledalcev, to ne more veljati.

Pisno bom vse ustvarjalce naših dnevnoinformativnih oddaj opozorila, da je potrebno dosledno upoštevati pravila glede vnašanja besedil v inews, kar zagotavlja podnapise.

Gledalcu se za težave pri spremljanju naših oddaj opravičujem.«

Gledalec se je zahvalil za »pošten« odgovor in izrazil nekaj skepse do obljub o odpravi pomanjkljivosti.

Zvočni zapis dokumentarnega filma – zahvala

Varuhinja je prejela sporočilo **S. D.**, ki je pohvalila zvočni opis za slepe in slabovidne v dokumentarnem filmu »Dva vodika, en kisik«, avtorice **Maje Bahar**. Zvočni zapis je interpretirala **Maja Šumej**.

»Zvočni opis je bil tako perfektno narejen, da si upam trditi, da sem imela od filma več, kot bi imela, če bi videla in bi ga lahko spremljala brez zvočnega opisa. Gospa Maja je svoj dar opisovanja, svojo strokovnost in res lepo dikcijo slovenskega jezika združila v celoto in tako dodala novo dimenzijo že tako dobremu dokumentarnemu filmu. Mirno lahko rečem, da je to zame nova zvrst umetnosti, ki si zasluži iskreno pohvalo in vse spoštovanje. Redno spremljam vso filmsko ponudbo z zvočnimi opisi. Tudi po zaslugi vaših sodelavk, saj slepe in slabovidne vedno sproti obveščajo o programskih vsebinah. Priznati pa moram, da so dokumentarni filmi tisti, ki me vedno prevzamejo zaradi bogate vsebine, ki jo ponujajo, širine, ki jo zavzemajo in znanja, ki ga povzamemo vsakič znova. Iskreno se zahvaljujem za razumevanje naših potreb in za trud vaši službi, ki se trudi razumeti naše potrebe in skuša ustreči našim željam.«

Varuhinja je s pohvalo seznanila ustvarjalki in koordinatorko invalidskih vsebin **Matejo Vodeb**.

II. JEZIKOVNA KULTURA

Klor ali klorin, CO₂ ali CO₂ ...

Gledalka **M. P. O.** je podala nekaj konkretnih kritik glede jezika v Informativnem programu TV Slovenija.

»Nič se ne zgodi (it happens), še najmanj samo od sebe, pri nas se namreč politiki srečajo, ljudje sodelujejo ali se udeležijo sestanka (ne pa da je potekalo srečanje ali sestanek – po angleškem it took place), nekoga morda celo umorijo (ne pa, kot poročate, da »se je zgodil umor«)...., kajti slovenščina je jezik glagola. Najnovejše: povejte gospe Karmen Švegl, ki poroča z Bližnjega vzhoda vestno in včasih iz nevarnih krajev, da klorin (angl. Chlorine = klor) ni slovenska beseda. Domnevajo(mo), da so v Siriji uporabili plin klor, znan kot bojni plin že iz prve svetovne vojne hkrati s sorodnimi plini, ki pri izpuščanju iz jeklenke in s tem zmanjšanju pritiska razpadajo v strupeni klor in še druge pline. Kadar prevajajo(jate) v slovenščino naravoslovno tehniške izraze, bi se bilo umestno posvetovati s kom, ki pozna slovensko strokovno izrazoslovje. Tako še vedno včasih govorijo(te) o ogljikovem dvokisu – to je že dolgo ogljikov dioksid, ki ga v besedilo redko kdo zna pravilno zapisati kot CO₂, večinoma ga zapisujejo kot CO₂. V računalniških programih je mogoče dati v orodno vrstico tile dve funkciji, ki pomagajo pri zapisu formul ali npr. pri zapisu kubičnega metra, m³: x₂ za podpisano (subscript, angl.) in x² za , nadpisano (superscript, angl.). Tako je mogoče zapisati tudi zapletene formule, npr tisto za modro galico CuSO₄ · 5H₂O, ki se ji učeno reče bakrov (II) sulfat pentahidrat ali celo bakrov (2+) sulfat -1/5 voda.«

Manica J. Ambrožič, odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija:

»Skrb za jezik sodi v temelj našega poslanstva in zato vsa opozorila na tem področju resno obravnavamo. Naši gledalki se za pismo zahvaljujem in se ji ob tem kot odgovorna urednica Informativnega programa za napake, ki jih je opazila in v svojem pismu omenila, opravičujem. Kolegico Karmen Švegl bom pisno opozorila na dosledno uporabo besede klor, kolege v grafiki pa na pravilen zapis formul. Nekatero napako se pripetijo zaradi naglice, a za vse je potrebno prevzeti odgovornost.«

Gledalka: »...zelo sem bila presenečena, ker sem dobila tako spoštljiv in korekten odgovor...«

Carigrad ali Istambul

M. B. je varuhinjo vprašal: »Zakaj na rtv v vseh poročanjih za Istambul vztrajno uporabljate izraz Carigrad (carsko mesto) . Za mesto se v Sloveniji ne uporablja srbski izraz grad. Tudi v poročanjih evropskih tv postaj in tudi hrvaskih se uporablja ime Istambul.«

Varuhinja:

»RTV Slovenija v svojih programih spoštuje jezikovne norme, ki veljajo v Sloveniji, in so zapisane v slovnicih in pravopisnih slovarjih. Odgovor na vaše konkretno vprašanje lahko izlučite iz pojasnila, ki so ga pripravili na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti: <https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/258/dve-imeni-enega-mesta-carigrad-in-istanbul-2> .«

III. TEHNIČNE ZADEVE

Kaj lahko gledam brez operaterjev?

Gledalec **I. L.** je vprašal, katere televizijske programe javne radiotelevizije lahko spremlja, če ni naročnik kabelske, IP ali satelitske televizije.

»Kateri TV programi so na voljo oz. na ogled plačniku RTV prispevka in s kakšnim tehničnim pripomočkom (antena, sobna, zunanja...), ob tem, da ni uporabnik oz. naročnik nobenega od »komercialnih« paketov, ki jih ponujajo ponudniki, npr. internet, TV.... In podobno, v različnih kombinacijah.

Enostavno povedano : Plačnik RTV prispevka, ima in uporablja radijski sprejemnik, interneta ne potrebuje. Gledanje katerih programov mu je omogočeno, ob tem, da redno plačuje RTV prispevek?«

Pomočnik generalnega direktorja za tehniko, investicije in IT **Marko Filli**:

»Brez naročnine na kabelsko, IP ali satelitsko TV je možno gledati programe, ki jih oddajata zemeljski digitalni TV omrežji »multipleks A« in »multipleks C«. Programi so navedeni na spletni povezavi <http://www.rtvlo.si/dvb-t/> ali na povezavah http://dVB-t.akos-rs.si/multipleks_a oz. http://dVB-t.akos-rs.si/multipleks_c , kjer je razvidno, kako so tudi teritorialno razdeljeni.

Ogled navedenih programov ni povezan s plačevanjem RTV prispevka, ki je posebna oblika javne dajatve, predpisana z Zakonom o Radioteleviziji Slovenija (Ur.l. št. 96/05) in predstavlja najpomembnejši vir financiranja nacionalne radiotelevizije.«

Križanje glasbe in govora

Varuhinja je prejela dve telefonski in eno pisno pritožbo glede križanja govora in glasbe v TV-programih.

»Imam težave s sluhom in sem v fazi, ko uporabljam slušni aparat. Zelo dobra zadeva, ki pa deluje, kot ABS pri avtu – je super stvar, ni pa vsemogočna in zato mi ne rešuje zadeve pri nekaterih oddajah. Namreč, nekatere so super, vendar me moti glasba, ki teče v ozadju nekaterih oddaj, v ospredju pa je govorjena beseda, ki je enostavno ne slišim, oz. vsaj ne vse. Verjamem, da želijo snovalci oddaje to napraviti bolj privlačno, ampak, naj jo naredijo tako, da bo dobra za vse, tudi za nas, slabše sluščeče.

Ne razumem čisto, kako se pri nekaterih oddajah trudite in jih opremljate s prevajalci za gluhe, kar navsezadnje povzroča nek strošek, vendar je vredno zlata, vsaj za gluhe, in z druge strani ravno slabše sluščečim poslabšujete kvaliteto oddaje s preglasno glasbo v ozadju, pa je vse, kar bi morali narediti le, da bi zmanjšali jakost te glasbe na sprejemljivo glasnost – pa še zastoj je tak poseg. Verjemite, da bi veliko ljudem naredili ogromno uslugo.« (**B. Z.**)

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev se je s problematiko, ki jo izpostavljate, v preteklosti že ukvarjala in si aktivno prizadeva, da bi se napake in slabosti odpravile.

Lani so pristojni na TV Slovenija nekaj nivojev glasnosti že prilagodili; direktorica TV Slovenija Ljerka Bizilj pa je pripravila poročilo s predlogom rešitev.

Na podlagi vaše pritožbe je razprava o problematiki glasnih glasbenih podlag v oddajah in križanju govora ter glasbe ponovno oživila. Varuhinja je vaše sporočilo posredovala pomočniku generalnega direktorja za tehnične zadeve **Marku Filliju**, ki je sklical razpravo, ki so se je udeležili tako zaposleni iz televizijske produkcije kot uredništev, da bi skupaj rešili težave. Na podlagi razprave se bo pripravil nabor ukrepov, s pomočjo katerih naj bi se odpravile slabosti pri križanju glasbe in govora v programskih vsebinah.«

Interna razprava o reševanju težav glede križanja govora in glasbe se je na pobudo pomočnika generalnega direktorja za tehnične zadeve **Marka Fillija** odvila 25. aprila.

IV. VARUHINJA

Predstavljanje letnega poročila

S pogovorom v oddaji Intervju (TV SLO1, 15.4.) je varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev sklenila predstavitev poročila za leto 2017. V zvezi z oddajo je prejela več odzivov:

»Zelo mi je bilo všeč, kar ste lepo razložili o vašem delu, načinu reševanja pritožb in sploh o vlogi javnega servisa. Skozi vaše besede je bilo moč zaslutiti načelnost pri reševanju določenih problemov-dandanašnji bolj redka odlika.« (Š. D.)

O letnem poročilu je varuhinja pred tem spregovorila na seji Programskega sveta RTV Slovenija 12. marca, na srečanju z zaposlenimi ter na pogovoru z novinarji 5. marca, nastopila je tudi v vseh medijih RTV Slovenija. O poročilu in vlogi varuha pravic gledalcev in poslušalcev je poročalo več medijev.

Poleg tega je varuhinja poročilo predstavila tudi na **Ministrstvu za kulturo, Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve** (Akos) in pri **Varuhu človekovih pravic**. Ta srečanja so bila tudi priložnost za izmenjavo mnenj o medijski krajini, aktualnih medijskih, etičnih in družinskih dilemah ter zakonodajnih in (samo)regulacijskih okvirjih, znotraj katerih delujejo RTV Slovenija in njeni ustvarjalci.

Jezikovne smernice in predavanje jezikoslovcev

Pomočnica varuhinje **Anja Nab Huš** je organizirala predavanje jezikovnih strokovnjakov o naslavljanju v programih javne radiotelevizije. Strokovni pogled na tematiko so predstavili **dr. Hotimir Tivadar** (Filozofska fakulteta), **doc. dr. Tina Lengar Verovnik** (Fakulteta za družbene vede) in **doc. dr. Helena Dobrovoljc** (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša). Dogodek je bil namenjen predvsem članom Skupine za poenotenje jezikovnih smernic na RTV Slovenija, udeležili pa so se ga tudi drugi zainteresirani.

Skupina za poenotenje jezikovnih smernic, ki deluje na pobudo varuhinje, bo o tej tematiki opravila še nekaj razprav, nato pa oblikovala smernice. Pred tem je skupina že oblikovala smernice glede tikanja in vikanja (o čemer je varuhinja v letu 2017 prejela več odzivov gledalcev in poslušalcev). Smernice glede tikanja v programih RTV Slovenija, ki so bile potrjene marca, objavljamo kot **PRILOGO 2** na str. 40.

Lažne novice, posvet

Varuhinja se je 28. marca udeležila neformalnega posveta o boju proti lažnim novicam – faktivacija, ki ga je pripravila nevladna skupina Danes je nov dan. Varuhinja je podprla odgovorno delovanje zoper produciranje in širjenje dezinformacij prek spleta in družabnih omrežij, ki so se v svetu že izkazale kot resna grožnja demokraciji in demokratičnim procesom, zlasti v predvolilnih obdobjih. Varuhinja je pojasnila, da glede

pridružitve konkretni pobudi nima pristojnosti, je pa z zamisljivo t. i. faktivacijo oz. medijske mreže zoper lažne novice seznanila pomočnika generalnega direktorja za programe in integracijo vsebin Gorazda Slaka.

O pravicah gledalcev in poslušalcev v poročilu Varuha človekovih pravic

V letnem poročilu Varuha človekovih pravic za leto 2017 je bilo delovanje varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev izpostavljeno kot primer dobre prakse. Na Varuha se je obrnil pritožnik, ki je zatrjeval, da s strani varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev ni prejel odgovora. Varuhinja je Varuhu človekovih pravic posredovala vso korespondenco, iz katere je bilo razvidno, da navedba pritožnika ne drži.

Iz letnega poročila Varuha človekovih pravic: "Potem, ko smo se obrnili na varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev Radiotelevizije Slovenija, ker je eden izmed pobudnikov je zatrjeval, da z njene strani ni prejel odgovora na svoj dopis, smo lahko ugotovili, da ga je dejansko prejela ter nanj tudi že odgovorila, in to znotraj roka 20-ih delovnih dni, ki ga določa 13. člen Pravilnika o delovanju varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija. Zagotovila nam je tudi, da odgovarja na vse odzive javnosti, ki prispejo v njeno pisarno in da kljub velikemu številu odzivov (npr. 110 v septembru 2017), kljub njihovi raznovrstnosti in kljub njenemu miniaturnemu aparatu (tajnica in od junija pomočnica), uporabniki vsebin RTV Slovenija odgovore in pojasnila prejmejo v najkrajšem možnem času."

Varuh človekovih pravic tako šteje, da so se uresničila tudi priporočila glede delovanja varuha pravic gledalcev in poslušalcev iz poročil za leti 2012 in 2013. Poleg tega se je Varuh prepričal tudi o kakovosti odgovora varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev pobudniku, še piše v poročilu.

V. OSTALO

Referendumska kampanja

Varuhinja je bila seznanjena s korespondenco enega od organizatorjev referendumske kampanje o zakonu o drugem tiru in urednico Informativnega programa na TV Koper. Organizator je izkazal svoj interes za sodelovanje o oddajah TV Koper Capodistria, urednica pa ga je obvestila, da v slovenskem programu Televizije Koper v času referendumske kampanje ne bodo pripravljali posebne pogovorne oddaje namenjene soočenju mnenj prijavljenih v kampanji. Organizator je imel posledično pomisleke glede poročanja o referendumski kampanji in tematiki durgega tira.

Korespondenca o uporabi kemičnega orožja

Varuhinja je bila seznanjena z več sporočili gledalca **B. R.**, ki je imel pomisleke glede poročanja Televizije Slovenija o uporabi kemičnega orožja v Siriji. Iz polemike:

»Posredujem še DNEVNIKU moj mail, v katerem je LINK do članka SPUTNIKA z video izjavo dveh medicincev-očividcev iz DUME, ki so potrdili, da je šlo za zmanipuliran posnetek zastrupitve - mail sem včeraj zvečer posredoval ODMEVOM a ga očitno v 2 urah niso uspeli pripraviti za objavo.

K sreči je dopisnica iz Moskve Vlasta Jeseničnik z enim stavkom le omenila to zadevo a to ni isto kot če bi objavili video pričevanje dveh medicincev, ki se pojavita tudi v manipulativnem posnetku.

Mislím, da bi bilo prav, da objavite ta posnetek, ga primerjate z spornim posnetkom, ki je bil podlaga za napad na suvereno državo, ki bi lahko v vojno spravil ves svet..... in to celo brez odobritve VS ZN, ne da bi se počakalo na današnji začetek mednarodne preiskave.«

Iz odgovora **Manice J. Ambrožič**, odgovorne urednice Informativnega programa TV SLO:

»Menim, da sta bila poročanje o sirski vojni in analiza dogajanja v Siriji, kot smo jo našim gledalce posredovali v vseh letih vojne in tudi v današnjih oddajah, še posebej v Dnevniku Televizije Slovenija, temeljita in celovita.

Danes smo Prvi dnevnik ob 13h zaradi dogajanja v Siriji podaljšali in gledalcem posredovali vse najpomembnejše informacije, v osrednjem Dnevniku so novinarji naše zunanjepolitične redakcije in naši dopisniki v New Yorku, Moskvi in v Carigradu v dobrih 12 minutah, ki smo jih posvetili sirski krizi, predstavili vse pomembne vidike in ozadja zadnjih dogodkov, vključno z dvomi o tem, kaj se je v resnici dogajalo v Dumi.

Zaradi dogajanj v Siriji smo pripravili izredna večerna Poročila z gostom.

Novinarji Televizije Slovenija spoštujemo merila poklicne etike, ob vsej poplavi informacij - nekaterih bolj in drugih manj verodostojnih - iščemo najbolj verodostojne. Poročamo celovito in odgovorno, naše analize so poglobljene. Naši dopisniki imajo leta izkušenj na področju zunanje politike, pogovorov z zelo različnimi viri, reportaž in analiz z različnih področij.

V času, ko je večina televizij v soseščini, okrnila dopisniško mrežo na tujem, ima RTV Slovenija še vedno bogato razvejano in kvalitetno dopisniško mrežo. In prav na današnji dan se je v naših oddajah ta moč še posebej pokazala.«

VI. RTV SPLOŠNO

Trditve o »najdražji javni hiši v Evropi«

Varuhinja je prejela dve identični sporočili (pošiljatelja **J. K.** in **B. V.**) namenjeni verižnemu pošiljanju z naslovom Najdražja javna hiša v Evropi.

»Koliko zaposlenih imajo na javni televiziji drugod po Evropi?

Po večini držav po Evropi in svetu je na javni televiziji zaposlenih nekaj sto ljudi na večmilijonsko populacijo.

DENIMO, SLOVAŠKA S 5,5 MILIJONA PREBIVALCEV IMA NA SVOJI JAVNI TELEVIIZIJI ZAPOSLENIH NEKAJ ČEZ 300 LJUDI,

GRČIJA S SKORAJ 11 MILIJONI PREBIVALCEV IMA NA SVOJI JAVNI TELEVIIZIJI ZAPOSLENIH NEKAJ VEČ KOT 600 LJUDI,

MEDTEM KO IMAMO V SLOVENIJI Z 2 MILIJONA PREBIVALCEV NA JAVNI TELEVIIZIJI ZAPOSLENIH VEČ KOT 2000 LJUDI.

IN REKLAM KOLIKOR HOČEŠ, DA POZABIŠ KAJ SPLOH GLEDAŠ!!!

P.S.: PA TO VENDAR NISO REKLAME! TO JE "GLOBOKO" USTVARJALNI PROGRAM RTV, KER PO NJIHOVI "DEFINICIJI" TO NEPRESTANO 12-URNO ŠOPANJE, KI TRAJA DALJ OD 15tih minut NI REKLAMA!!!?????!!!

TO JE PROGRAM!!! (Tak program pa plačujemo vsi in ob ne-gledanju izgubljam o živce, ga. Ilinka pa je kar naprej na "okopih" - brez učinka!!«

Odgovor varuhinje:

»...posredovali ste mi sporočilo z izmišljeno vsebino, kar iskreno obžalujem. Nobeden od navedenih podatkov ne drži, je pa verjetno všečen za škodoželjno verižno pošiljanje.

Vsi podatki o številu zaposlenih (kakor tudi o ustvarjenih programih in opravljenih storitvah) so javni in razvidni iz letnih poročil RTV Slovenija: <http://www.rtv slo.si/strani/letna-porocila-in-nacrti/789>. Če bi vas to zanimalo, bi si tam lahko prebrali, da televizijskih vsebin niti približno ne ustvarja dva tisoč ljudi, ampak toliko zaposlenih ustvarja celotno javno medijsko storitev, ki obsega 7 televizijskih programov, 8 radijskih programov, novičarski portal www.rtv slo.si, teletekst, spletni arhiv RTV 4D, Oddajnike in zveze, Glasbeno produkcijo s simfoničnim orkestrom, digitaliziranje filmske dediščine, dostopnost RTV vsebin za gluhe in naglušne ter slepe in slabovidne itd.

Oglasi in TV-prodaja (ki – mimogrede - tudi meni niso posebej všeč) so z zakonom predvideni viri tržnega sofinanciranja zgoraj navedenih programov in storitev, ki jih z RTV prispevkom niti približno ni mogoče pokriti.

Hvaležna bom, če mi ne boste več pošiljali anonimnih in lažnih sporočil.«

Varuhinja je enaka verižna sporočila prejela tudi lani. Nanje je odgovarjala s podatki, ki jih ob širjenju mita o »najdražji medijski hiši v Evropi« zbrala **Suzana Vidas Karoli**, vodja oddelka za mednarodno sodelovanje RTV Slovenija (glej varuhinjino poročilo za februar 2017, str. 38).

Pretiravanje med velikonočnimi prazniki?

Varuhinja je prejela dva telefonska klica in pisno pritožbo zaradi programov RTV Slovenija med velikonočnimi prazniki. Pritožniki so zatrjevali, da je javni medij pretiraval z verskimi oz. »cerkvenimi« vsebinami. Iz pritožbe

A. D.:

»Vsakič, ko so cerkveni prazniki kot npr. Velika noč in božič, opažamo da na nacionalki 2-3 dni kar naprej gledamo in poslušamo prenose iz Vatikana in to na 1. programu,.../.../ V glavnem smo zaenkrat v situaciji ločene države od cerkve. Imate razne duhovne oddaje, pa kaj kuhajo tam in tukaj, šunka, jajca oz. pirhi na sto načinov, pogovori z Zoretom in tako naprej. Pa tudi na radiu, vsako uro ali na pol, kaj se bo zgodilo v stolnicah, kdo bo tam, kaj bo prinesel.«

Varuhinja je pritožnikom odgovarjala, da je od javnega medijskega servisa v demokratični in odprti družbi povsem upravičeno pričakovati, da skozi programe in vsebine odraža pluralnost te družbe, tako politično kot mnenjsko, tako ideološko kot strankarsko, tako religijsko kot svetovnonazorsko... itd:

»Pričakovanje, da bi bile določene vsebine a priori izključene, in to zato, ker se morda ne skladajo z osebno pozicijo posameznika, je po mojem mnenju neupravičeno. S takšnimi pristopom bi nacionalna medijska hiša v nasprotju s svojim poslanstvom prispevala k poglobljanju delitev ter k enoumju, ki pa je – upam – vendarle stvar preteklosti.«

Za konkretne podatke o vsebinah med letošnjimi prazniki je zaprosila vodstvo TV Slovenija ter uredništvi Prvega programa Radia Slovenija in Informativnega programa TV Slovenija.

1) Odziv pomočnice direktorice TV Slovenija **Natalija Gorščak**:

Na Televiziji Slovenija se trudimo, da vse praznike obeležimo, kot nam narekuje naše javno poslanstvo. Ob verskih praznikih, govorimo več o slednjih, medtem ko bomo ob prvem maju govorili o delavskih pravicah, prvomajskih praznovanjih, kresovanjih in podobno. Obeležili bomo tudi obletnico ustanovitve OF in to ne le s proslavo, temveč tudi z odličnim dokumentarnim filmom Jeklene ptice nad Idrijo, ki govori o absurdu vojne po eni in veselju ob zaključku 2. Svetovne vojne po drugi strani. Ob letošnji 70-letnici ustanovitve ZZB NOB načrtujemo več dejavnosti, tako bo npr. zadnji teden v juniju povsem »borčevsko obarvan« in tedaj se bodo verjetno oglasili tisti, ki jim to ne bo všeč, vendar je naša naloga, da poskrbimo za vse gledalce, ki pa ste različnih svetovnonazorskih nazorov. V nadaljevanju navajam praznične vsebine med velikonočnimi prazniki.

Petek:

1. TV SLO 2: 18:00 Evangeličansko velikonočno bogoslužje, prenos iz Gornjih Slavečev
2. TV SLO 2: 20:00 Goreči škof, dok. oddaja
3. TV SLO 2: 21:00 Svete stopnice, dok. feljton
4. TV SLO 2: 21:15 Križev pot, prenose iz rimskega Koloseja
5. TV SLO 2: 22:50 Marie Heurtin, francoski film (film govori o prijateljstvu med nuno in slepo deklico, ni verska, je pa povezana vsebina)

Na velikonočni petek smo imeli na TV SLO 1 ob 23:10: Cineccita – zgodba o seksu, mamilih in črnih srajcah, italijanski dok. film, ki kritizira fašizem.

V soboto ni bilo na sporedu nobene verske vsebine.

Nedelja:

TV SLO 1: 10:00 Velikonočna maša, prenos iz Vatikana

TV SLO 1: 12:00 Urbi et orbi

TV SLO 1: 12:30 Obzorja duha: Kristus je vstal

TV SLO 2: 16:20 Romanje k svetemu Jakobu, dok. oddaja

TV SLO 2: 20:00 Zgodba o Bogu: Zakaj obstaja zlo, ameriška dokumentarna serija 5/6 (Morgan Freeman z gosti govori o verskih temah) – dok. oddaja ni neposredno povezana z Veliko nočjo

Ponedeljek:

TV SLO 1: Pogovor z nadškofom msgr. Stanislavom Zoretom (ponovitev četrtkove poznovečerne oddaje)

TV SLO 1: Odhajam na pot, nemški film (o romanju v Santiago di Compostela) – povezana vsebina

Čas ob 27. aprilu in 1. maju obeležujemo:

26. 4. 2018

1. TV SLO 1: Prenos proslave

2. TV SLO 1: Jeklene ptice nad Idrijo, dok. film o zadnjih dneh 2. svetovne vojne v Idriji

27. 4. 2018

1. TV SLO 1: 13.30 Dolina miru, slovenski film

1. 5. 2018

1. TV SLO 1: zjutraj budnica z s pihalnim orkestrom,

2. TV SLO 1: 20:00 Mladi Karl Marx, film zatem

3. TV SLO 1: feljton Dobri stari časi

2. 5. 2018

1. TV SLO 1: 20:00 Slovenija, Avstralija in jutri ves svet,

2. TV SLO 1: v nadaljevanju dok. oddaja Moč in ne/moč slovenskega liberalizma

3. TV SLO 2: 13.00 Kandidatka in šofer, slovenski film.

2) Odziv odgovorne urednice Informativnega programa TV Slovenija **Manice J. Ambrožič**:

Letos ob veliki noči, ki je največji krščanski praznik, v dnevno-informativnih oddajah TVS o bogoslužjih in s praznikom povezanih temah nismo poročali več, kot običajno.

Velikonočni ponedeljek je dela prost dan in takrat je v nadaljevanju Dnevnika Dnevnikov izbor, ki ga tokrat nismo povezali s praznikom, pač pa s spremembami na področju elektronskega cestninjenja. Raziskali smo tudi v kakšnem stanju so slovenske ceste po hudi zimi.

V informativnem programu TVS vse praznike zaznamujemo spoštljivo, odgovorno in glede na aktualno dogajanje sprejememo avtonomne uredniške odločitve. Pred nami so praznični dnevi 27. april, 1. in 2. maj.

Praznikoma bomo posvetili dele naših dnevno-informativnih oddaj. Ob 27. aprilu v vseh naših oddajah pokrijemo dnevno dogajanje, prav tako pa pripravljamo daljši feljton o pomenu 27. aprila in upora proti okupatorju. 1. maja nameravamo v Dnevnikovem izboru govoriti o poklicih prihodnosti, 2. maja pa o tem, kako je leto 1968 spremenilo sodobno družbo.

Mislím, da je v slovenski družbi nepotrebno sejanje nestrpnosti do kogarkoli, praznike je potrebno zaznamovati spoštljivo in odgovorno. Nekaterim nekateri prazniki pomenijo več, drugim drugi. Poslanstvo javnega RTV medija je, da zagotavlja kvalitetne programske vsebine za slovensko družbo v vsej njeni raznolikosti.

3) Odziv odgovornega urednika Prvega programa Radia Slovenija **Andreja Stoparja**:

Na javnem radiu si prizadevamo na primeren način obeležiti vse praznike, državne in cerkvene. Tako ste na primer za velikonočne praznike na Prvem programu lahko slišali prenos bogoslužja in nekaj tematskih zapisov, ki praznik osvetljujejo z različnih zornih kotov. Tudi za 27. april pripravljamo posebno oddajo v terminu Studia ob 17-ih o zgodovinskem revizionizmu v kontekstu praznika, za prvomajske praznike tematska Studio ob 17-ih in Intelekt o naravi dela in vrednotenju dela, 9. maj pa bomo obeležili »dvojno« - kot dan zmage in dan Evrope. Ob vsem tem bomo – kot zmeraj – pripravili tudi tematske prispevke za dnevno informativne programe.

Pri obeleževanju praznikov ne izhajamo iz ideoloških stališč, ampak spoštovanja do praznikov in njihovega pomena za državljane.

PRILOGE

Priloga 1: Hidak/Mostovi o madžarskih volitvah

(Odgovor gledalcu z varuhinjinim mnenjem in priporočilom ter integralni odgovor odgovorne urednice TV-programa za madžarsko narodno skupnost)

1) ODGOVOR VARUHINJE

Spoštovani,

prejela sem vaše sporočilo, v katerem ste se pritožili nad poročanjem o volitvah na Madžarskem v oddaji Hidak/Mostovi dne 13. aprila 2018 na TV SLO1.

Po vašem mnenju prispevek »ni niti približno dosegal standardov poročanja RTV-hiše«, saj je bila prikazana le zmagovalna stran, pogrešali ste prikaz osrednjih volilnih tem, med njimi o begunskem vprašanju. Vaše mnenje sem v anonimizirani obliki posredovala pristojnemu uredništvu. Odziv je poslala odgovorna urednica TV-programa za madžarsko narodno skupnost v okviru Studia madžarskih programov v Lendavi Mirjana Magyar Lovrić; njen odziv sta v vednost prejeli tudi avtorica prispevka Eva Lórinč in pomočnica generalnega direktorja RTV Slovenija za program v madžarskem jeziku Helena Zver.

Urednica Magyar Lovrić je očitke iz vaše pritožbe v celoti zavrnila, po njenem mnenju je bil prispevek pripravljen v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija. Pri tem je posebej izpostavila, da so v prispevku prikazali razpoloženje v Budimpešti in Lendavi po razglasitvi izidov, s poudarkom na »na nacionalni politiki Madžarske, na volilni pravici zamejskih Madžarov, na pomenu izida volitev za zamejske Madžare«. Celoten uredničin odgovor pošiljam v prilogi.

Prispevek sem si podrobno pogledala tudi sama. Strinjam se z uredničnim pojasnilom, da je poročilo dobro ujelo povolilni utrip in razpoloženje volivcev stranke Fidesz-KDNP ob razglasitvi zmage ter naklonjenost, ki jo tej stranki izkazujejo zamejski Madžari, tudi iz Prekmurja.

Iz prispevka smo izvedeli, da so k vnovični zmagi Viktorja Orbana prispevali tudi glasovi 250 tisoč Madžarov v sosednjih državah, ki so večinsko (94-odstotno) podprli Fidesz, da si je v Sloveniji volilno pravico (s pridobitvijo madžarskega državljanstva) zagotovila desetina prekmurskih Madžarov in da je na konzulatu v Lendavi od 200 registriranih volivcev glasovala približno polovica (nekaj glasov je bilo oddanih po pošti). Novinarka je navedla še nekaj dejstev o volilni Madžarski: da prepričljiva zmaga in zasedba dveh tretjin poslanskih sedežev Viktorju Orbanu omogoča, da že tretjič zapored sestavi vlado, da je volitve zaznamovala visoka, okoli 70-odstotna udeležba (na nekaterih voliščih so morali volilni čas podaljšati), da je bilo veliko tudi mladih volivcev, da sta v kampanji bolj kot domače teme (npr. davki) prevladovali »migracijska politika in narodna suverenost« in da je za volitve vladalo rekordno medijsko zanimanje.

V prispevku so bile nanizane naslednje izjave: prvi odziv zmagovalca Viktorja Orbana in njegova zahvala volivcem, tudi zamejskim, »ki so pomagali obvarovati državo«, prvi odziv Ferenca Horvátha iz PMSMS, ki se je zahvalil prekmurskim Madžarom, ki so si priskrbeli madžarsko državljanstvo in se registrirali kot volivci, ter izrazil zadovoljstvo nad zmago strateških partnerjev in Fidesza, »ki nam je zmeraj, ob vseh priložnostih stal ob strani«, odzive navdušenih volivcev v Budimpešti, odziva volivcev iz Lendave (volivka: »Madžarska gre v pravo smer«), pojasnilo generalnega konzula Gyule Földesa o volilnem odzivu med upravičenci v Sloveniji, napoved politologa Borosa Bárka Leventa o pričakovanem nadaljevanju dosedanje politike madžarske vlade (»nacionalna Evropa ni sprejemljiva, ampak izključno taka, ki temelji na suverenosti držav«).

Strinjam se z uredničnim mnenjem, da je bila novinarka pri podajanju teh dejstev natančna, kar je eden od ključnih postulatov Poklicnih merilih in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, opredeljen v točki 1.1.

Strinjam se tudi, da je pri oddaji manjšinskega programa treba upoštevati določene posebnosti, predvsem dejstvo, da je ta program RTV Slovenija namenjen v prvi vrsti obveščanju pripadnikov madžarske narodne skupnosti v maternem jeziku, in šele posredno – s predvajanjem s slovenskimi podnapisi na nacionalni frekvenci - tudi obveščanju pripadnikov večinskega naroda, in sicer o življenju in delovanju manjšine ter tematikah, ki so pomembne za to manjšino. Pri tem se za pripadnike madžarske narodnostne skupnosti upravičeno domneva, da so bili nadpovprečno informirani o madžarski volilni tematiki, in sicer tudi prek madžarskih medijev (potek volilnega spopada, volilni prijemi vlade in opozicije, retorika tekmecev, vloga Madžarov v zamejstvu, volilni izidi ter odzivi zmagovalcev in poražencev, mednarodni odzivi v kontekstu evropskih vrednot in populizma itd.).

Menim pa, da ima tudi gledalstvo manjšinske oddaje v programih RTV Slovenija - ne glede na to, ali gre za nadpovprečno informirane pripadnike narodnostne skupnosti ali pa za splošno občinstvo TV SLO1 - pravico do vsebinsko celovite informacije o obravnavanem dogajanju, v tem primeru o madžarskih volitvah in volilnem epilogu. Celovitost bi bila zagotovljena, če bi poročilo poleg prizorov slavlja in navdušenja ter zmagovalni strani naklonjenih mnenj vsebovalo vsaj elementaren prikaz dejstev (razpoloženja, odzivov in argumentov) v tistem delu madžarske javnosti, ki na volilni večer ni slavila.

Menim, da je bilo poročilo vsebinsko okrnjeno, saj je tako v sliki kot v besedi obšlo disonantne glasove v volilnem telesu (tako na Madžarskem kot med prekmurskimi Madžari), s tem pa gledalcu ni predstavilo dejanske pluralne podobe madžarske družbe, tako politične in strankarske kot civilnodružbene, ki je značilna za vsako parlamentarno demokracijo, ne glede na volilni izid. Mnenjska in politična pluralnost sta (kot nasprotje enoumja) značilni tudi za narodnostne skupnosti. O različnih pogledih v skupnosti prekmurskih Madžarov navsezadnje priča komentar, objavljen v oddaji Szóvá teszem Pomurskega madžarskega radia 10. decembra 2017 (o katerem sem bila kot varuhinja seznanjena). Menim, da mora tako nacionalni kot manjšinski program RTV Slovenija v poročanju – v skladu s Programskimi standardi in Poklicnimi merili in načeli novinarske etike – zajeti in odražati to raznolikost in demokratično pluralnost nasploh.

Menim, da je bilo šest dni po volitvah upravičeno pričakovati, da se gledalcem postreže ne le z že vidnimi prizori volilnega slavlja zmagovalne stranke, ampak tudi s svežimi relevantnimi informacijami. Prispevek je bil denimo v oddaji Hidak/Mostovi objavljen na predvečer protestov, ki so jih madžarski državljani, zaskrbljeni nad stanjem demokracije, pripravili v prestolnici in še 11 mestih. Z vključitvijo takšne informacije bi uredništvo dejansko potegnilo črto pod volilni dogodek.

Menim, da je za gledalce, poslušalce, bralce RTV vsebin primerno takšno novinarsko poročanje iz tujine oz. o dogodkih po svetu, ki se ne zadovolji z navidezno nevtralnimi podajanjem vsebin s faktografskim naštevanjem podatkov o nekem konkretnem dogodku, ampak zagotovi celovit prikaz različnih dejstev, iz katerih lahko občinstvo izlušči vse okoliščine, ozadja in morebitne (pozitivne, negativne) učinke in posledice za mednarodne in sosedске odnose.

Uredništvu priporočam poglobljeno notranjo razpravo o Poklicnih merilih in načelih novinarske etike v programih RTV Slovenija, posebej o načelih nepristranskosti in verodostojnosti, kot sta opredeljeni v točkah 1.2. in 1.4. Načelo nepristranskosti ustvarjalce RTV vsebin zavezuje, da ohranjajo kritično distanco, čustveno neopredeljenost ter nepristransko in etično razmerje do vseh oseb, ustanov, tem in dogodkov. Načelo verodostojnosti pa jim nalaga, da javnosti ponudijo dovolj široke in vsestranske informacije o tematiki, da si lahko sami oblikujejo pogled na obravnavano zadevo. Način podajanja mora biti po izboru besedil in posnetkov takšen, da iz njega ni mogoče sklepati o morebitnem solidariziranju ali naklonjenosti ali podpori kateri koli politični ali interesni opciji.

Ob koncu zapisujem, da se ne morem strinjati z navedbo odgovorne urednice TV-programa za madžarsko narodno skupnost Mirjane Magyar Lovrić, da je »z izjemo narodnostnih oddaj« namen poročanja RTV Slovenija »orisati negativno sliko naše vzhodne sosede in njenega političnega vrha«. Iz tega zapisa bi bilo mogoče sklepati, da slovenska javna RTV v svojih programih goji pristranskost in negativno naravnost v podajanju vsebin o Madžarski. Menim, da gre za preveč resen očitke, da bi ga bilo mogoče zapisovati brez resnih argumentov. Pavšalno podajanje mnenj o programih RTV Slovenija štejem za neprimerno.

Posebej poudarjam, da poročanja s kritično distanco ni mogoče enačiti z nastrojenostjo zoper objekt poročanja, kakor tudi poročanja o nesprejemljivih političnih, družbenih, vrednostnih itd. ravnanjih ali vključevanja tovrstnih informacij v programske vsebine ni mogoče enačiti z apriornim negativizmom.

Mnenja in priporočilo, ki sem jih zapisala v odgovoru na vašo pritožbo, bom posredovala tudi pristojnemu uredništvu ter jih uvrstila v varuhinjino poročilo za april 2018.

Ilinka Todorovski

Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Priloga:

- Odgovor odgovorne urednice TV-programa za madžarsko narodno skupnost Mirjane Magyar Lovrić (v priloženi k e-sporočilu)

2) ODGOVOR ODGOVORNE UREDNICE MIRJANE MAGYAR LOVRIĆ

Spoštovana Varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev, spoštovana ga. Ilinka Todorovski!

Hvala za posredovano pritožbo. Naj se sliši ali bere še tako čudno, pritožbe sem pravzaprav vesela, saj to v prvi vrsti pomeni, da so naše oddaje gledane in da ima njihova vsebina veljavo.

Kar zadeva očitke na omenjeni prispevek, pa jih kot odgovorna urednica v celoti zavračam. Omenjeni prispevek je bil objavljen po parlamentarnih volitvah na Madžarskem in dejansko gre za poročilo o rezultatu oz. izidu volitev ter o dogajanjih tistega dne v Lendavi in v Budimpešti. A naj na kratko povzamem objavljeno:

V prispevku smo poročali o izidu volitev in o tem, katera stranka bo v madžarskem parlamentu imela koliko sedežev. Vse stranke, ki so prišle v parlament, so bile v prispevku omenjene. Nesporno je, pa če je to gledalcem simpatično ali ne, da sta Viktor Orbán in stranka Fidesz-KDNP velika zmagovalka teh volitev – to dokazujejo številke in o tem so poročali vsi svetovni mediji. Ker ni šlo za politično spremembo na čelu države (kot se je to na primer zgodilo jeseni na avstrijskih parlamentarnih volitvah), se nam ni zdelo potrebno, da bi intervjuvali »velikega« poraženca, saj le-tega na madžarskih parlamentarnih volitvah ni bilo. (V oklepaju naj dodam, da se s poraženimi strankami v svojem nizu prispevkov o madžarskih parlamentarnih volitvah ni ukvarjal niti novinar Bojan Peček, ki je prispevke pripravljajal za Dnevnik in Odmeve). V našem prispevku so slišane izjave Orbána takoj po izidu volitev – in prav te izjave so povzele vse večje medijske hiše po svetu. Novinarka je v prispevku dejala, da sta bili migracijska politika in narodna suverenost dve ključni vprašanji volitev. To je v prispevku komentiral neodvisen analitik, ki pove, kaj pomeni Orbánova zmaga za odnos Madžarska-Evropska unija in kakšna politična stališča zavzema Orbán. Svoje mnenje o izidu volitev pove tudi Ferenc Horváth, najvišji »politični« zastopnik prekmurskih Madžarov, seveda s poudarkom na tem, kaj ta izid pomeni za Madžare v zamejstvu oz. za prekmurske Madžare. Ker so svoj glas na volitvah lahko oddali tudi prekmurski Madžari, ki imajo madžarsko državljanstvo, smo snemali tudi na generalnem konzulatu v Lendavi, kjer so prekmurski Madžari lahko oddali svoj glas. Po podatkih volilne komisije je 94 % zamejskih Madžarov svoj glas namenilo stranki Fidesz-KDNP, in to odražajo tudi izjave volivcev v prispevku. V Budimpešti vprašani volivci, ki smo jih

pred mikrofonom dobili še pred zaprtjem volišč, niso konkretno povedali, koga so oz. bodo volili, po razglasitvi rezultatov pa je naša novinarka bila pred sedežem stranke Fidesz-KDNP, tam zbrani volivci pa so izrazili zadovoljstvo z izidom volitev. Kar pa zadeva vprašanje begunk in beguncev, ne vem, zakaj bi se s to tematiko morali posebej ukvarjati v poročilu o rezultatu volitev.

Naj torej povzamem in še enkrat poudarim, da v prispevku nikakor ni šlo za povečevanje Orbána in njegove stranke. V primeru, da bi zmagala druga opcija ali stranka, bi v prispevku enako prostora namenili njej.

Gledalec ima prav, ko pravi, da je poročanje za manjšino lahko specifično. V naših oddajah se, tudi ko gre za tako pomembne zadeve, kot so parlamentarne volitve sosednje države, seveda osredotočimo na tiste stvari, ki imajo neposreden vpliv na delo in življenje narodnosti. Zato tudi v prispevku tolikšen poudarek na nacionalni politiki Madžarske, na volilni pravici zamejskih Madžarov, na pomenu izida volitev za zamejske Madžare. Zavedamo se, da naše delo ni povečevanje katere koli politične opcije, a hkrati tudi ne omalovaževanje izidov volitev, katerih se je udeležilo blizu 70 % volilnih upravičencev.

Odločno zavračam mnenje gledalca, da prispevek ni niti približno dosegal standardov poročanja RTV-hiše. Najbrž pa res ni dosegel tistih standardov, ki jih je gledalec – kadarkoli gre za poročanje o Madžarski – sicer vaju, saj z izjemo narodnostnih oddaj le redkokdaj lahko govorimo o poročanju, katerega namen ni orisati negativno sliko naše vzhodne sosede in njenega političnega vrha.

Kar pa zadeva naš prispevek, menim, da je bil pripravljen v skladu s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija. Novinarka je bila natančna, poročilo je ustrezalo dejstvom in ni bilo zavajajoče ali neresnično. Novinarka je bila nepristranska, gledalcev ni zavajala, jasno je predstavila tudi okoliščine, v katerih je prispevek nastal, svojega osebnega mnenja ni izrekla. Dejstva, ki jih je objavila, so temeljila na preverjenih informacijah, informacijah madžarske volilne komisije. Menim, da novinarka v ničemer ni kršila Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija.

S spoštovanjem:

Mirjana Magyar Lovrić, odgovorna urednica

V vednost:

- mag. Helena Zver, pomočnica generalnega direktorja za program v madž. jeziku
- Eva Lőrincz, novinarka TV-studia Lendava

Priloga 2: Tikanje in vikanje v programih RTV Slovenija (jezikovna smernica)

Tikanje in vikanje v programih in vsebinah RTV Slovenija

1. NAČELNO STALIŠČE

Nevtralen govorni položaj v javnosti predvideva vikanje za vse, ki so starejši od 15 let. Nastop na (spletni) televiziji, radiu, v videoprenosu na družabnem omrežju ali objava pogovora (glasovno ali zapisano) je formalni javni govorni položaj, namenjen najširšemu občinstvu, za katerega so zasebne okoliščine udeležencev nepomembne. **Tikanje govorcev je zato v programih in vsebinah RTV Slovenija ustrezno le izjemoma, pri komunikaciji naj se sogovorniki (novinar/voditelj – gost/sogovornik) raje odločijo za vikanje.**

2. VIKANJE

- Kadar sogovornik nastopa v določeni funkciji, z vikanjem izkažemo spoštovanje, sogovornik pa pridobi kredibilnost.
- Z vikanjem izražamo spoštovanje tudi do gledalcev, poslušalcev oziroma bralcev.
- Z vikanjem izražamo profesionalno distanco, govorca pa postavimo v nevtralen govorni položaj.
- Vikanje uporabljamo tudi, kadar se novinar/voditelj in sogovornik poznata.

ŽANRI in ODDAJE: informativni program, kulturne, umetniške, dokumentarne, športne in druge (verske, parlamentarne in izobraževalne) oddaje.

3. TIKANJE

Izjeme, ko je tikanje sprejemljivo, so stvar vsakokratnega razmisleka, ki upošteva format oddaje, voditelja oz. njegov slog vodenja, vlogo gosta v družbi (starost, položaj) ter pričakovano občinstvo. O tem se morata dogovoriti voditelj in urednik. Načeloma velja, da bolj ko je oblika oddaje formalizirana (stalna, splošna), manj sprejemljivo je tikanje.

Tikanje je po premisleku dopustno v naslednjih primerih:

- kadar gre za sproščen format oddaje (npr. razvedrilne in glasbene oddaje, infotainment, vendar ne vedno);
- kadar se sogovornika dobro poznata, vendar je priporočljivo, da razlog za tikanje pojasnita gledalcem, poslušalcem oziroma bralcem;
- kadar gre za izrazito avtorsko oddajo ali format oddaje, ki je vezan na avtorjevo osebnost, avtorjev slog pa zaradi neformalnosti dopušča tikanje;
- kadar gre za zaupne, intimne pogovore, saj s tikanjem lahko dosežemo bližino, domačnost;
- v oddajah za otroke in mladino;
- med stalnimi delovnimi tandemi (npr. komentatorja športnih oddaj, sovoditelja med seboj, radijski voditelj in tehnik);
- kadar je sogovornik novinarski kolega iz redakcije (pri pogovoru z drugimi sodelavci z RTV Slovenija naj se uporablja vikanje);
- kadar bi zaradi vikanja pogovor deloval nenaravno, prisiljeno ali izumetničeno (npr. vikanje mladih);
- kadar gost sam vikanje zavrača (to načeloma ne velja za oddaje informativnega programa);
- kadar novinar presodi, da bi vikanje delovalo neiskreno, saj javnost pozna skupno delo novinarja in gosta (npr. objava *in memoriam*, osebni intervju).

ŽANRI in ODDAJE: oddaje za otroke in mladino, nekatere razvedrilne oddaje, oddaje s poudarkom na osebnem stiku in temah (intimni pogovori).

Spoštljivost se izraža tudi **z ustreznim naslavljanjem** (g./ga. ali naziv + priimek), naslavljanje samo z osebnim imenom deluje nespoštljivo.

Priloga 3: Varuhinjin prispevek za skupno sejo PS RTV in NSK, 9. aprila

Odzivi občinstva, povezani s kulturno-umetniškimi programi in vsebinami

(varuhinjin pisni povzetek za javno skupno sejo PS RTV Slovenija in Nacionalnega sveta za kulturo, 9. aprila)

Dobra desetina vseh odzivov v letu 2017 (154 od skupaj 1437) se je izrecno nanašala na Kulturni in umetniški program Televizije Slovenija. Poleg tega so gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin tudi ob odzivanju na druge programe in storitve pogosto izrekli še mnenje, da je RTV Slovenija pomembna kulturna ustanova v Sloveniji in da imajo zato višja pričakovanja, ko gre za bogastvo vsebin, raznolikost žanrov, mnenjsko odprtost, jezikovno raven in produkcijsko kakovost.

Gledalci so izjavljali, da pogrešajo domače filme in nadaljevanke oz. igrano produkcijo v slovenskem jeziku in ponudbo nacionalne TV hiše primerjali s ponudbo komercialnih TV postaj. Spraševali so, zakaj nacionalna televizija ne ponavlja starejših slovenskih filmov in nadaljevanek. Večkrat so pohvalili izbor tujega igranega programa, posamezne oddaje o kulturi ter dokumentarne in izobraževalne oddaje. Opazili so, da te vsebine običajno niso prekinjene z oglasi.

Veliko kritičnih odzivov je bilo na programsko shemo, tako na oblikovanje sporeda in ad hoc spremembe kot na večje in trajnejše posege. Posamezniki in inštitucije so protestirali zaradi napovedane zamenjave Kulture in Športa po Odmevih v letu 2018, več protestov je bilo zaradi prepolovitve števila oddaj Pričevalci v letu 2017. Gledalci so se pritoževali tudi zaradi poznih terminov nekaterih oddaj in sprememb v sporedih, zlasti, če o teh niso bili obveščeni.

Več je bilo pritožb v povezavi z oddajami, ki formalno ne sodijo v Kulturni in umetniški program Televizije Slovenija, tematsko pa so sorodne, na primer glede ukinjanja oddaj o urbani glasbi Aritmija in Aritmični koncerti (Razvedrilni program TV Slovenija) ali promocijskega umeščanja izdelkov v oddaji o kulturi bivanja Ambienti (do leta 2017 Razvedrilni program, od letos pa Program plus TV Slovenija).

Odzivov na kulturno-umetniške vsebine na Radiu Slovenija je bilo le za vzorec (na program Ars skupaj 6 odzivov).

Stalnica so bila mnenja o kulturi govora in nastopanja v vseh medijih in programih RTV Slovenija. Zaradi opaznih neusklajenosti je bila na varuhinjino pobudo ustanovljena skupina za poenotenje jezikovnih smernic na ravni Zavoda.

Skoraj ni bilo pritožbe na programsko vsebino ali storitev, v kateri pritožniki ne bi poudarjali, da so plačniki RTV prispevka in da imajo zato pravico do takšnega programa, kot si ga želijo. Veliko jih je izhajalo iz prepričanja, da RTV prispevek plačujejo za spremljanje treh nacionalnih TV programov, za ostale programe in storitve RTV Slovenija pa izjavljajo, da jih ne potrebujejo in da naj jih plačujejo tisti, ki jih uporabljajo. Ti pritožniki so običajno navajali, da imajo pravico do dobrega razvedrila, glasbe po svojem okusu, zanimivih filmov in nadaljevanek, prenosov vseh pomembnih športnih dogodkov ter programov brez oglasov in ponovitev.

Ilinka Todorovski, varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Ljubljana, 27. 3. 2018

STATISTIKA ODZIVOV

	APRIL 2018	MAREC 2018	APRIL 2017
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	61	88	39
Informativni program	34	36	8
Kulturni in umetniški program	14	20	10
Razvedrilni program	0	7	12
Športni program	4	6	2
Program plus	6	11	6
Ostalo	3	8	1
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	7	11	10
Radio Prvi	2	4	6
Val 202	3	4	4
Program ARS	0	0	0
Ostalo	2	3	0
REGIONALNI CENTRI			
Maribor	1	0	0
MMC			
Skupaj	28	24	15
Vsebine	17	15	12
Dostopnost, storitve	11	9	2
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	52	61	23
Jezikovna kultura	7	7	3
Oglaševanje	2	7	2
Prilagojeni programi	2	3	1
RTV prispevek	1	3	2
Tehnične zadeve	4	7	3
RTV SLO - splošno	3	0	0
Programski svet	0	0	0
Varuhinja	4	22	6
Ostalo	14	11	7
Zavrnjena obravnava	15	9	0
VSI ODZIVI	149	184	87